UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Vsufructu legato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

2 Diſpoſitio collata in tempus quo finitur tutela pubertate, effe-
ctum ſoꝛtitur etiam tutela finita moꝛte.

1 **§. Pater duos.** Finita † cauſa dilationis, debet ceſ-
ſare dilatio. h. d. ſecundũ Dy. Uel
2 aliter, Diſpoſitio † collata in tempus, quo tutela finitur puber-
tate, ſoꝛtitur effectum, etiam ſi tutela finiatur moꝛte. h. d. ⁊ eſt ſub
tilis caſus. Opp. extra gl. dicitur hic, ꝙ videtur quaſi cum tutoꝛe
locutus. Cõtra, in dubio, nõ pꝛeſumitur pſona extrinſecus, l. ſi ita
ſtipulatus. §. Chꝛyſogonus. ĩ. de verb. obl. ¶ Item in dubio, id ꝙ
agitur, videt̃ agi nomine pꝛopꝛio, l. ⁊ magis. ĩ. de ſolu. ſed hic dicit̃
contrariũ, ergo male. Dicit enim, ꝙ in dubio quaſi cũ tutoꝛe vi-
detur agi. Pꝛedicta ſunt vera, niſi ex qualitate rei, ſup qua fit diſ-
poſitio, ſeu diſpoſitionis qualitate aliud perpendat̃, hoc pbatur
in l. poſt moꝛtẽ. ſ. quando ex fac. tu. ⁊ de admi. tut. l. cũ poſt. §. j. Ita
in pꝛopoſito, teſtatoꝛ loquebatur ſuper rebus pupilli, ⁊ diſpoſitio
nem ſuam retulit tãtum intra tempoꝛa pupillaris etatis, ⁊ loque
batur cum ſucceſſoꝛe, ſeu fratre, qui erat tutoꝛ fiduciarius. Nã ex
his patet, ꝙ cum quaſi tutoꝛe eſt locutus. ¶ Dicitur hic, ꝙ pꝛo-
tinus debet reſtitui. Cõtra, imo debet expectari tantum tempus,
quo ad pubertatem perueniat, l. ex his. C. quãdo di. le. ced. ⁊ quod
no. ĩ. ad Trebel. l. Seius Saturninus. Sol. contraria loquuntur,
quando tempus eſſet adiectum gratia grauati: hic vero tempus
erat adiectũ gratia honoꝛati, hoc eſt, iſtius fratris minoꝛis. Nec
ſol. non eſt vera, qꝛ etiam hic gratia fratris minoꝛis, quia interim
debebat percipere fructus, non debet expectari tẽpus puberta-
tis. Et pꝛo hoc videt̃ tex. in l. Firmio. §. j. ĩ. quãdo di. le. ce. Sol. hic
teſtatoꝛ videtur ſe retuliſſe ad tempus, quo tutela finiet̃: ideo non
refert finiatur moꝛte, vel tempoꝛis curſu. Simile in l. mulier. ĩ. ad
Trebel. ⁊ l. iij. in pꝛin. C. de inſti. ⁊ ſubſti. Uel aliter, longa differen
tia eſt, an pꝛimo legatum relinquatur alicui, ⁊ poſtea aliꝰ aſſuma-
tur executoꝛ: tunc enim vere executoꝛ eſt, licet aliquod cõmodum
eiuſdem remunerationis ſentire debeat, ideo ad heredẽ non tran
ſit. Caſus eſt hic, ⁊ l. a filia. §. fi. ĩ. ad Treb. Si vero legatũ cõfertur
in aliquem pꝛincipaliter, ⁊ eſt rogatus de reſtituẽdo alteri in tem
pus certe etatis, cui illud idem pꝛimo nõ legauerat, tũc loquitur,
l. ex his. C. quãdo di. le. ced. ⁊ quod no. in d. l. Seius Saturninus. ⁊
d. l. Firmio. §. j. ĩ. quãdo di. le. ce. ⁊ iſta Sol. eſt magis generalis ꝙ̃
pꝛecedens. Opp. dicitur hic, ꝙ frater maioꝛ interim lucratur fru
ctus. Contra de l. ſi ita. §. Pegaſus. ſ. de le. ij. ⁊ l. in fideicommiſſi. §.
cum pollidius. ſ. de vſur. Sol. hoc ideo, qꝛ teſtatoꝛ expꝛeſſe voluit
ipſum lucrari reditus. ¶ Querit gl. quid ſi frater iſte non eſſet tu
toꝛ, an iſta lex haberet locũ? Rom. per elegantia verba dicit, ꝙ ſic
quod puto verum. Et hoc modo lex iſta poteſt intelligi, ⁊ ꝙ dicit
in tex. quaſi cum tutoꝛe, expone, id eſt, quaſi tutoꝛe, ſeu defenſoꝛe,
non ꝙ eſſet tutoꝛ. Et hoc innuit litera, quaſi, hic poſita, que eſt no
3 ta impꝛopꝛietatis. ¶ † Ultimo no. iſtũ tex. ſecundũ pꝛimum intel
lectum, ꝙ finita cauſa dilationis, finitur dilatio. Facit ad id quod
dixi in l. a filia. §. fi. ĩ. ad Treb. ⁊ in l. ſi quis heres ita. ſ. de acq. her.

LEX XXII.

Filie mee. Sufficit anni initium eſſe ceptum. h. d.
Habes ſimile. ſ. eo. l. a vobis.

LEX XXIII.

2 ☞ Teſtatoꝛ ſi iuſſit die ſue moꝛtis fieri debere vnam ſeptimam
bannitam, intelligitur ꝙ fiat ſemel.
3 Pitantia ſi iuſſu teſtatoꝛis fieri debet fratribus minoꝛibus in
die ſancti Franciſci, debet fieri ſemel.

Cumquidam. Legatum relictum in diem
reiterabilẽ, intelligitur eſſe
annuum, ⁊ perpetuum. h. d. Et eſt mirabilis lex. ¶ Que-
ro, de qua die intelligitur. Gl. intelligit de die natali, id eſt, natiui-
1 tatis: vel de die natali, id eſt, die moꝛtis, † qꝛ tunc naſcũtur ad glo
2 riam. Sed ſecundum hoc quero de tali. q. Quidam † iuſſit, ꝙ die
moꝛtis ſue debeat fieri vna ſeptima bãnita, debebit ne fieri quoli
bet anno? Hic videt̃ caſus ꝙ ſic, intelligẽdo de die moꝛtis. Pet. ta
men dicit contrariũ, qꝛ intelligit hanc legem, quando eſt dies rei-
terabilis pꝛopꝛie: ſed in queſtione pꝛopoſita non eſt pꝛopꝛie dies
reiterabilis: qꝛ dies moꝛtis pꝛopꝛie eſt vna tantũ: ⁊ illa dies que
eſt reuoluto anno, nõ eſt illa pꝛopꝛie, ſed eſt tota, quota fuit dies
moꝛtis, ⁊ in dubio debemꝰ ſtare ppꝛie ſignificationi, l. non aliter.
a ſ. de leg. iij. ⁊ hoc puto verũ. ¶ Item quero, [a] teſtatoꝛ † reliquit fra
3 tribus in feſto. S. Frãci. vnam pitantiam. Uidetur ꝙ omni anno
debeat fieri iſta pitantia, per iſtum tex. licet non dicatur, quolibet
anno. Et Guid. de Suzar. tenebat iſtud. Ego vero, ſalua veritate
intelligerẽ, ꝙ deberet pꝛeſtari tantũ ſemel. Caſus eſt in l. eum qui
Calendis. ĩ. de ver. ob. ⁊ l. boues. §. hoc ſermone. ĩ. de verb. ſign. Fa
cit. ſ. de leg. ij. l. cum pater. §. pater certã. circa fi. §. Ad l. iſtam re-
ſpondeo, ꝙ Iuriſconſu. iſtam interpꝛetationem facit ex qualitate
perſone relinquẽtis, ⁊ eius cui relinquebatur. Iuſſit enim dari de
curionibus: ⁊ ſic, ex qualitate perſone pꝛomititur ꝙ non vol...
b dari ſemel tantũ. [b] ar. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. §. j. ſ. de iudi. ſed in q...
poſita, quando relinquitur fratribus minoꝛibus, vel aliis reli...
ſis, pꝛecipue mendicantibꝰ, certe pꝛo ſatiſſactione habebunt...
pitantiam. Et ita intelligimus hic, ſi decurionibus eſſet relicta...
gna quãtitas: qꝛ ſemel tantum debetur, qꝛ ceſſat illud verſ...
ex quo imperatoꝛ ita reſcripſit. Ita intelligo hanc legem.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Item quero. Et vide quod no. Bal. in authen...
ſi. de ſa. ſan. eccle. ⁊ habetur in l. ſi cum pꝛefinitione. ĩ. quando...
ce. Raph. in d. l. eum qui Calendis. tenebat contra Bart. ...
tur opi. Gui. de Suza. per iſtum tex. quãdo id, quod veni...
gatione, eſt reiterabile. per hanc l. non cauillando eam, lic...
ſit in contractibus in d. l. eum qui Calendis.
b ALEX. ¶ Semel tantum. No. ꝙ ſi relinquitur fratrib...
S. Franc. vna pitantia, ꝙ debetur tantum ſemel, non o...
Et adde, ꝙ per iſta iura hic alle. per Bar. ipſe dicit aliu...
de qua in l. dotis pꝛomiſſio de iure do. ⁊ ibi Bartol. ⁊ ibi...
dixi, ⁊ latius per Bart. in l. j. ad l. Iul. maie.

LEX XXIIII.

1 ☞ Tantum eſt dicere, per quadriennium, quantum, ſi...
quadriennijs: ⁊ an centum annis finiatur legatum perpet...
1 **Cum erat.** † Tantum eſt dicere, per quad...
nium, quantum ſingulis quad...
nijs. Eadem ratione tantum eſt dicere, per annum, ...
tum, ſingulis annis. Eſt mirabilis lex. Dicitur hic, Perpet...
penſitationem, quero, vtrum finiatur centum annis, ſicut...
Quidam dicunt, ꝙ ſic: alij ꝙ non, vt in gl. patet. Quid ſit no...
ſeu notoꝛium, dicam. ĩ. tit. j. l. vſuſfructus.

TITVLVS II.

De vſufructu legato.

¶ **Dictum eſt** ſ. tit. pꝛoxi. l. in ſingulos, ꝙ legatum
vſuſfructꝰ eſt ſimile legato annuo:
ideo poſt pꝛecedẽtem titulum ponitur iſte titulus. ¶ Querit gl.
in quo differt iſte titulus a titulo de vſufr. Reſ. vt in gl. patet.

LEX I.

1 ☞ Seruitutem habens non poteſt in ea conſtituere vſumfru
ctum, nec aliam ſeruitutem.
2 Seruitus large dicitur in bonis noſtris: ⁊ quare pꝛopꝛie...
catur eſſe in bonis.
3 Seruitus conſtitui, quare in ſeruitute non poteſt. ⁊...
4 Arguere a toto dicitur, quando arguitur ab omnibus...
ſufficienter enumeratis.
5 Seruitus quomodo pignoꝛetur.
7 Seruitus eſt quedam qualitas.

Nec vſus. Uſuſfructus ſeruitutis re...
poteſt legari, vt pꝛopꝛie pr...
pꝛeſtabitur, pꝛout poteſt. h. d. ⁊ diuiditur in tres pa...
tes. Pꝛimo, ponit vnum dictum. Secundo, reſp...
cite obiectioni. Tertio ponitur quedam pꝛouiſio circa p...
Secunda ibi, nec erit. Tertia ibi, ſed incerti. Et glo. noſtra ...
cto, qui ſcribunt hic, legunt legem noſtram in eo, qui habet ſer...
tutem realem in fundo alterius, ⁊ legat vſumfructum illius ſerui...
tutis. No. tex. ibi, qꝛ ſeruitus, ⁊c. Item no. tex. ibi, quia ...
bonis. Oppon. videtur quod ſeruitus ſeruitutis poſſit conſtitu...
vt ſ. de ſer. ru. pꝛedi. l. ij. §. j. ⁊ l. per quem locum. eo. titu. ...
1 di. l. qui per certum. Solut. ille † qui habet ſeruitutem non pot...
conſtituere vſumfructum, vel aliam ſeruitutem: ſed qui habe...
fundum ſeruientem, poteſt concedere ſeruitutem tibi, non ta...
quod illa ſeruitus, ſit ſeruitus ſeruitutis, ſed eſt alia ſeruitus ...
bita a fundo, non ab illa ſeruitute. ¶ Op. dicitur hic, quod ſer...
tus non eſt ex bonis, nec extra bona. Cõtra, imo ſemper eſt ...
bona, quia debentur nobis ſeruitutes in pꝛedio alieno. l. ...
in pꝛinc. ſ. ſi vſuſfr. pet. Solu. expone, neque extra bona, hoc eſt...
ipſa ſeruitus ſit pꝛopꝛietas aliena. Nam licet in re aliena ...
tur, tamen non eſt pꝛopꝛietas alterius. ¶ Oppo. quod ſit in bo...
2 nis, † quia id eſt in bonis, cuius habemus actionem, ⁊ exceptio...
vt l. rem in bonis. ĩ. de acqui. rerum domi. Dicit gloſſ. non dici...
eſſe in bonis, duplici de cauſa. Pꝛimo, qꝛ non poteſt alienari ...
ſe ſine fundo, nec poſſet alienari, ei qui non haberet fundum...
Inſtit. de ſer. §. ideo autem. ⁊ l. ſi aliena. §. j. ĩ. de vſucap. ...
ratione nõ dicitur eſſe in bonis, quia ſicut manica ...
ſti, dicitur non eſſe, qꝛ effecta eſt acceſſio alterius: ita ...
dicitur eſſe in bonis, qꝛ dicitur eſſe acceſſio alterius. ...
pꝛedio. l. eum qui. ĩ. de vſuca. ⁊ l. rerũ miſtura. eo. ti. ...
do ſumẽdo, pꝛout ſumitur in d. l. rem in bonis, bene dicitur ...

is. ¶ Dicitur hic, qđ ſeruitus ſeruitutis eſſe nō poteſt: modo
o, quomodo probetur iſtud? Dicit gl. ꝙ probatur † argumē-
lo a toto ſic, qꝛ ſeruitus per ſe intellecta in abſtracto, nihil eſt,
habet aliquem fructum, l. videamus. ſ. de vſur. Item conſide
o eam, prout eſt in concreto. hoc eſt, in loco ſeruienti, non po
onſtitui ſeruitus: qꝛ locus ſeruiens nō eſt in dominio eiꝰ, qui
tituit ſeruitutem, ita dicit gl. ¶ Querit Dyn. quid vult dice-
dum dicit ⁊ argumentatur a toto. Dicit Dyn. argumētatur
o, ſcilicet, integrali. Pet. contra, imo debet dicere, argumē
a toto vniuerſali. Probo, hic argumētatur negatiue, ſed cū
itur a toto integrali, nō ſequitur argumentū negatiue, ſecun
logicos: ergo, ⁊c. Exēplum, ſi dico, non eſt domus, nō ſeque-
, ergo non eſt paries, licet ſequatur affirmatiue: qꝛ ſi dico, do
eſt, bene ſequit̃, ergo paries eſt. Sed arguēdo a toto vniuer
equitur negatiue, licet non affirmatiue. Exēplum, ſi dico, nō
nimal ſequit̃, ergo nō eſt homo: ſed affirmatiue non ſequitur.
al eſt, ergo homo eſt. Videte domini, nō eſt verū quod hic di
Det. ꝙ argumētatur a toto vniuerſali, qꝛ nullū eſt totum vni-
ale, imo ponimus quandā ſeruitutē indiuiduam, quā ſi quis
et, non poteſt legare eiuſdē ſeruitutis ſeruitutem. Sic loqui-
r in particulari, accipiēdo ſeruitutē prout eſt in abſtracto, vel
ut eſt in cōcreto. Quare dic, ꝙ gl. † vult dicere, argumētatur a
, vel ab omnibus partibus ſufficiēter enumeratis, ⁊ ſic a ſuffi
diuiſiōe, ⁊ hec eſt veritas. ¶ Sumꝰ expediti de lec. gl. ⁊ doc.
lec. ſalua reuerētia gl. ⁊ doc. nō procedit in lege iſta, nā ſi nos
nus iſtā l. ꝙ ille legat ſeruitutē, cui ſeruitus debetur, tunc te-
ium poſitū per Iuriſconſultum in fi. l. erit falſum: quia ille qui
t ſeruitutē, nō poteſt ſeruitutem aliꝭ cōcedere aliquo modo.
s eſt in l. ex meo. de ſer. ruſt. predi. niſi hoc faceret permittente
ino fundi ſeruientis, l. cū eſſent. in fi. ⁊ ibi no. gl. in verb. ſolet.
ſer. ruſt. pred. Unde lec. iſta nō videtur procedere, niſi ſuſtinē
l. dicamus, ⁊ forte nō male, ꝙ iſtud, ꝙ dicitur, ꝙ heres debet
facultatem agendi. vel ſeruitutē conſtituere, faciat hoc, redi
do a domino fundi ſeruiētis: alias iſta lec. nō poteſt ſuſtineri.
, certe etiam iſtud dictum non eſt totum. Nam cum legauerit
nfructuꝫ reſpectu illius iuris quod habebat, ſi de illo iure nō
ſt dari, heres nō cogitur redimere, l. quod in rerum. §. j. ſ. de
. ⁊ l. vxor. C. de legat. ideo iſta lect. non placet. Legamus ergo
modo, vt tota iſta lex loquatur in domino alicuius fundi, qui
uit vſumfructū iuris eundi per ſuum proprium fundum: dicit
riſcon. ꝙ nō poteſt fieri, qꝛ ſeruitus ſeruitutis, ⁊c. Et hoc dicit
parte. ¶ In ſecunda parte pone caſum ſic. Cōtra cū ſeruitu-
ſint in bonis, ergo, ⁊c. Reſpon. Iuriſcō. ꝙ iſta ſeruitus non eſt
onis, nec extra bona, imo nō eſt in rerum natura, qꝛ qui habet
dum propriū nullam ibi ſeruitutē habet. Tertia pars eſt cla-
⁊ ſine ſcrupulo ꝓcedit, ⁊ de neceſſitate ſic debet intelligi. ¶ Et
declaratione legis opp. quod etiam ille, cui debetur ſeruitus,
ſit eā legare, qꝛ † poteſt eā pignori dare, l. ſed an vie. ſ. de pign.
l. j. illius legis ponit duas lec. Primo, poteſt pignori dari via a
omino, vel ab eo, cui debet̃ via: ⁊ in eo quod dicit, a domino, be-
dicit: ſed in eo ꝙ dicit, vel ab eo, cui debetur via, male dicit: ⁊
c tenebat Cyn. me audiēte. ¶ His premiſſis † quero, que eſt ra-
, ꝙ ſeruitus ſeruitutis eſſe non poteſt? Reſpondeo, ſecundum
ſum, quem poſui, ſeruitus ſeruitutis non poteſt eſſe: qꝛ ſeruitus
n eſt formata. Itē ſecundum caſum gl. non poteſt eſſe ſeruitus
uitutis, ⁊ eſt verū per d. l. cum eſſent. in fi. ſ. de ſer. ru. pred. ⁊ tūc
t due rationes, vna eſt in gl. qꝛ aut cōſideramus eam in abſtra
, aut in concreto, vt ſ. dixi. Aliā rationem aſſignat Oldr. vſuſ-
ctus ſeruitutis eſſe nō poteſt, qꝛ ſunt ſub diuerſis generibus
uitutum cōtrariꝭs, inſpecta tā origine, quam effectu. Origine,
ſeruitus realis non poteſt conſtitui non habenti predium. l. j. ſ.
mmunia pre. ſed vſuſfructus ſic. Itē effectu, qꝛ predialis eſt in-
iidua, ſed perſonalis non eſt indiuidua, d. l. j. §. ſi vſuſfructus. j.
l. fal. ergo iſta talia cōtraria non poſſunt eſſe circa idem. Idem
it Old. ⁊ bene: tamen iſta ratio nō cōcludit, niſi ꝙ vſuſfructus
uitutis eſſe nō poſſit. Sed nō eſt generalis ad id quod dicitur,
uitus ſeruitutis eſſe nō poteſt, quare dat aliā rationem, qꝛ † ſer
us eſt quedam qualitas, non autē ſubſtantia, l. quid aliud. j. de
b. ſign. Cum ergo qualitas nō poſſit eſſe ſine ſubiecto, l. ij. ſ. de
fruc. de neceſſitate cōcluditur, ꝙ ſeruitus ſeruitutis eſſe nō po
t: ſicut nō poteſt eſſe qualitas qualitatis, qꝛ requirit ſubſtātiaꝫ
quā in qua ſit. De quo dixi plene in l. Meuꝰ. §. fundo. ſ. de le. ij.

LEX II.

Hominis opere. Iſta lex ponit tres dif-
ferentias inter legatuꝫ
operarum, ⁊ legatum vſuſfructus. Op. gl. Inſt. de acqui.
r erro. circa prin. Sol. ibi loquitur de operis libertorum: hic ve
de operis ſerui. Opp. contra hoc ſ. de ope. ſer. l. v. glo. reſpond.
ibi dicitur legatur vſuſtructus, ſubaudi, ⁊ plus. ¶ Querit glo.
quot ſunt differentie inter legatum operarū. ⁊ vſuſfructus? Vos
habetis hic tres: alias dic, vt in l. ij. de ope. ſer. ¶ Quero. que eſt
ratio dictarum differentiarum? Vide vnam rationem in l. locum,
§. proprietarius. ſ. de vſufruc.

LEX III.

Hominis quoque. Querit glo. vtrum
homo liber poſſit
locare operas ſuas in perpetuum? Et remittit ad nota-
ta in l. iij. §. ne tamen. ſupra de vſufructu. ⁊ l. antiquitas. C. de vſuf.
⁊ ibi Cy. ⁊ not. Inſti. de vſufruc. §. ne tamen.

LEX V.

Vſumfructum. Nō poteſt quis ab eo ca
ſu icipere, quo debet ex-
tingui. hoc dicit Concordat l. Titio cum morietur. ſu-
pra de vſufructu.

LEX VI.

1 ☞ Intereſſe petitur, quando in obligationibus faciendi deſijt
poſſe fieri.
2 Forma libelli in petendo intereſſe. quādo factum deſijt poſſe fieri.
3 Qui tenetur ad vſumfructū, eo cōſtituto, tenetur ad patiendum.

Si vſuſfructus mihi. Hec eſt bona
lex, in obliga-
1 tionibus faciendi, † quando deſijt poſſe fieri, petitur inte
a reſſe. [a] h. d. De iſta lege facio magnum feſtum. j. de ver. obl. l. ſtipu-
lationes non diuiduntur. in lx. q. No. text. ibi. peti quidem, ⁊c. Op.
de l. queſitum. ſ. de vſufru. vbi dicitur, ꝙ petitur vſuſfructus. So.
expone vſuſfructus, id eſt, eſtimatio eius, vt ibi no. Item oppo. ꝙ
vſuſfructus poſſit peti, quia poſſum petere factum, vt conſequar
intereſſe, vt no. in l. j. in princi. ſ. de actio. empt. ⁊ l. ij. §. item ſi in fa-
b cto. j. de verb. oblig. Ego dico. [b] in l. ſtipulationes nō diuiduntur.
2 † cum tracto, qualiter petatur intereſſe, quando ex ipſa facti nar-
ratione non eſt notorium, factum non poſſe fieri de cetero: tunc
procedit illud quod dicitur, ꝙ poſſum petere factum. vt conſe-
quar intereſſe, vt ſi ei qui mihi debebat ſcribere librū. eſt amputa-
ta manus. Si enim peto ſcribi librum, ex ſerie libelli non apparet,
ꝙ ſit amputata manus. Sed quādo ex illa narratione eſt notoriū
non poſſe fieri poſtea. vt hic: qꝛ dico. ꝙ tali biennio debet dare v-
ſumfructum. de neceſſitate petetur intereſſe, vt hic. Et ſi dicis. ꝙ
iſta l. non facit ad materiā illam: nam ille, qui tenetur ad vſumfru
ctum, tenetur ad dandū. l. iij. §. dare. ſ. de vſufruct. ergo hic loquit̃
3 in obligationibus dandi, nō faciendi. Sol. † Hic loquitur ī vſufru
ctu, in quo antequam quis det. ſeu conſtituat. tenetur ad danduꝫ.
ſed eo cōſtituto, tenetur ad patiendū. vt plene dixi in d. l. ij. §. j. j. de
ver. obl. Sed in vltimis volūtatibus adita hereditate eſt cōſtitu-
tus vſuſfructꝰ: ſola ergo remāet obligatio ad patiētiā, vt no. C. de
c vſufr. l. corruptionē. ergo, ⁊c. ¶ Ultimo no. [c] ſi aliquis † eſt electus
4 poteſtas pro ſex mēſibus incipiēdis a proximis Calendis, ⁊ ſi per
cōmune ſtet quo minus ille exerceat officiū ſex mēſibus, non pōt
petere qđ exerceat officium aliꝭs ſex mēſibus: ſed poteſt petere in
tereſſe, vt hic: quia aliud eſt officium iſtorum ſex menſium. aliud
aliorum. Dixi in l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te. j. de ver. obli.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Intereſſe. Sed quomodo ſuccedet obligatio ad inte-
reſſe, qꝛ qui tenetur ad vſumfructum, tenetur ad dādum. ⁊ poteſt
preciſe cogi. l. iij. §. dare. ſ. de vſufr. ⁊ no. Bar. in l. ſtipulationes nō
diuiduntur in q. de ver. obl. ⁊ in obligationibus dādi etiam re per
empta, vt hic, nō ſuccedit obligatio ad intereſſe. ideo forte eſt ne-
ceſſe reſpondere ad iſtum tex. ⁊ ad l. quoties §. fi. de vſufr. prout di
xit Bar. in l. ij. §. ⁊ harum. de ver. obl. ꝙ qui tenetur ad vſumfructū
tenetur ad dandum, ⁊ etiam faciendum, vt ibi per eum.
b AND. BAR. ¶ Ego dico. Et vide Bar. pleniſſime in l. ſtipulatio
nes non diuiduntur hic alle.
c AND. BARB. ¶ Ultimo no. Et vide iſtum tex. alle. per Bar. in
l. ſenatus. §. fi. ff. ad turp. ⁊ vide que ibi dixi, ⁊ vide Bar. ī l. ſi ita ſti
pulatus eſſem abs te. de ver. oblib. ⁊ in l. ſi vno. §. item cum quid. ff.
loc. ⁊ in l. ſi prius. in vij. q. de oper. no. nun. Bal. in l. liberti. de oper.
li. An. in c. fi. de iu. ⁊ in c. j. de eo qui mit. in poſſ. ALEX. ¶ Adde
no. Bar. in l. dotem. §. qui maximos. j. de pu. ⁊ adde aliam q. no. de
qua dixi in l. ſi ita ſtipulatus. de ver. obl. Et ad dicta Bar. hic, ad-
de que ponit Are. in c. fi. de iudi.

LEX VII.

1 ☞ Famulus infirmus non debet habere ſalarium.

Opere teſtamento. Iſta lex proſequi-
tur duos caſus. Di
citur hic, quod opere cedunt a die petitionis. contra. j. de
oper. lib. l. ſi quis hac lege. §. iudicium. ⁊ l. cum patronus. in princ.
Dicit gl. ibi de operis certis: hic de incertis. Secundo opp. quod
opere cedunt a die mortis teſtatoris, ſicut cetera legata exceptis
quibuſdā, vt C. de cad. to. §. in nouiſſimo. Sol. opere incerte dicun
tur cedere, quantum ad hoc, vt ſint in obligatione a die petitiōis.

vt hic.⁊ l.interdum.j.de verb.ob.in prin.ſed quantum ad trāmiſ-
ſionem.cedunt a tempore mortis.Probatur in l.ij.ſ.eod.vbi ope
re tranſierunt ad heredem:ſed regula eſt ꝙ etiā legatum purum,
quod tranſmittitur ad heredes.cedit a die mortis,d.§.in nouiſſi-
1 mo.¶ Vltimo †iſta lex facit ad q.quando famulus infirmatur,an
a debeat habere ſalariū.ª Videtur ꝙ ſic,quaſi domino pereant ope
re.De hoc eſt gl.in l.de arboribus.§.de illo.ſ.de vſufruc.Veritas
eſt in contrarium.l.ſi vno.§.item cum quidam.ſ.loca.⁊ ibi no.Nō
ob.hec lex.quia iſte tractat de lucro.merito propter infirmitatem
perdit lucrum:non autem debet pati damnum,id eſt,dare ſala-
rium tempore infirmitatis.vt dicit d.§.item cum quidam.

ADDITIO.

a ALEX.¶ Habere ſalarium.Famulus infirmus an mereatur ſa
larium.⁊ vide Bal.in l.fin,C.de condi.inſer.⁊ in l.liberti liberteqꝫ.
de ope.lib.Et an teneatur facere expēſas huic famulo,dic vt per
Bart.⁊ in l.ſi cum dotem.§.ſin autem ſol.mat.⁊ late per Cano,in
c.propter ſterilitatem.de loca.

LEX VIII.

1 Annuum legatum factum ciuitati,an ita finiatur centum an
nis,ſicut vſusfructus.
2 Tempus centum annorum,eſt longiſſimum tempus vite.

SI vſusfructus. Querit gloſſ.vtrum alijs modis finiaꝫ,quā curſu
temporis centum annorum:Gloſſ.ꝙ ſic,velut non vten-
do.vel ſi ciuitas aratrum patiatur,l.Meuius.§.fi.ſ.de lega.ij.l.ſi
1 vſusfructus.ſ.quemad.vſuſr.amit.¶ †Querit glo.an idem ſit in
annuo relicto ciuitati.ꝙ in vſufructu,vt finiatur centum annis:
Rog.ꝙ non,vt no.in l.annuam,⁊ l.annua,in fin.⁊ l.antep.ſ.titu.j.
Hug.dicit idem,ꝙ in vſufructu,alle.l.in ſingulos.ſ.tit.j.vbi ſicut
morte finitur vſusfructus,ita ⁊ annuum relictum.Hanc q.habe-
a tis in l.antep.ſ.titu.j.⁊ l.annua.eod.titu.Sed puto opin.ª Hugo.
veram.Probo,inter vſumfructum.⁊ annuum relictum,eſt ſimili-
tudo,niſi in his in quibꝰ expreſſa diſſimilitudo apparet.ergo,⁊c.
Non.obſt.l.annuam.⁊ l.annua,in fi.⁊ l.antep.⁊ l.pe.ſ.tit.j.que di-
b cunt perpetuo deberi,quia intelligoᵇ deberi perpetuo.id eſt,vſqꝫ
2 ad centum annos.quod †eſt longiſſimum vite tempus.l.fin.C.de
ſacro.ſanc.ecc.Sed an idem in eccleſia:Reſpond.glo.ꝙ ſic Idem
no.in l.an vſusfructus,ſ.de vſufru.¶ Vltimo gloſ.oppo.de l.he-
reditatum.j.ad l.fal,dic vt ibi.

ADDITIONES.

a POMA.¶ Sed puto opi.Sequitur Alexan.in l.ij.in princi.in j.
col.ff.ſolu.matri,vbi dicit ſe ita conſuluiſſe,⁊ ita tenere in conſ.lx.
inci.omiſſo multi loquio.in j.vol.vide Card.conſi.lxvj.in j.col.vbi
etiam ſequitur iſtam opi.
b AND.BAR.¶ Quia intelligo.Et vide Pet.in c.fi.de teſt.⁊ ibi
dixi.⁊ ſic ſentit Bar.ꝙ ſi relinquitur perpetuo annuum legatum,
ꝙ intelligitur vſqꝫ ad c.anno.Et vide que dixi in quodā conſilio,

LEX IX.

SI Fabeo. Legatum caducum,vel quaſi.remanet apud heredem cum onere ſuo.hoc dicit.
¶ Opp.C.de cad.tol.§.in primo.Sol.ibi in pro non ſcri-
pto.hic in caduco,vel quaſi.¶ Oppo.ſ.tit.j.l.Titia.in prin.⁊ de
ali.le.l.Stichus.§.j.Sol.ibi legatum incipit in perſona legatarij.
⁊ finitum eſt.ſecundum eius diſpoſitionem,⁊ legati naturam:hic
vero in perſona legatarij nunquam incepit.Dixi in d.l.Titia.

LEX X.

1 Coniunctio poſita inter incompatibilia reſoluitur in diſiun-
ctiuam.
2 Clauſula,valeat iure teſtamenti,⁊ codicillorum,reſoluitur in di-
ſiunctiuam.
3 Subſtitutus vulgariter,⁊ pupillariter,⁊ per fideicommiſſum,po
teſt eligere ex qua velit ſuccedere.
4 Clauſula,procuratorem,⁊ factorem,⁊ nuncium,operatur quod
conſtitutus ſit vel procurator,vel nuncius,vt ſibi placuerit.
5 Vxor relicta domina,⁊ vſufructuaria,debet habere vel dominiū,
vel vſumfructum.

a **SI Titio.** ª Coniunctio †poſita inter incompa-
1 tibilia reſoluitur in diſiunctiuam.hoc
dicit:⁊ eſt no.caſus.tene bene menti.Et per hanc l.dicunt
2 †doc.ꝙ ſi teſtator dicit.valeat iure teſtamenti,⁊ codicillorum,illa
copula.⁊.reſoluitur in diſiunctiuam,vt dicamus.vel iure codicil-
3 lorum.l.ſi.⁊ ibi no.C.de cod.Simile †ſi teſtator dicit,ſubſtituo vul
gariter.⁊ pupillariter.⁊ per fideicommiſſum.Nam non poteſt ſi-
mul.⁊ ſemel eſſe directa.⁊ fideicommiſſaria ideo erit electio ſubſti
tuti.quam velit eligere directam,vel fideicommiſſariam argu.hu-
ius l.⁊ eſt tex.j.ad Treb.l.accuſare.§.Titius,⁊ ibi dixi.Item di-
b cit inſtrumentumᵇ procurationis,†conſtituit procuratorem,⁊ fa
4 ctorem,⁊ nuncium ſpecialem.non poteſt eſſe nuncius.⁊ procura-
c tor ſimul.ᶜ qꝛ procurator concipit verba in perſonam ſuam,nun-
cius in perſonam domini,⁊ ſic erit procurator,vel nūcius,prout
5 ſibi placebit,vt hic.Item facit †ad q.ᵈ quādo teſtator reliqui[t]
d rem dominam,⁊ vſufructuariam,vt debeat intelligi,ꝙ habea[t do-]
minium plenum,vel vſumfructum,vt hic:ſed de conſuet[udine]
* aliud in vxore* ſeruatur,l.j.⁊ ibi no.C.ſi ſecundo nupſe.mulie[r]
plene dixi in l.Titia.in fi.ſ.de leg.ij.

ADDITIONES.

a ALEX.¶ Titio.Et vide no.per Bart.⁊ doc.in l.j.in prin.[de]
ſti.⁊ in.⁊ adde que ponit Frāciſ.de Are.in c.ij.de lib.obl.POM[A]
¶ Limita vt non procedat in iudicijs.ſecundum Are.in l.[gene-]
raliter.§.nihil commune.circa ſecundam prin.q.Bartol.[ff.]
qui.poſ.in ea.l.ver.item facit ad q.vide Imo.in conſi.xiij.
b AND.BAR.¶ Item dicit inſtrumentum.⁊ vide bar.in l.[...]
de verbo.ſigni.⁊ in l.recuſare.§.Titius.ff.ad Treb.⁊ in l.[...]
§.vtrum.de reb.dub.⁊ in l.fi.C.de cad.tol.⁊ ibi per omnes
c ALEX.¶ Procurator ſimul.Facit ad no.per bar.in [...]
C.ſi quis alter.vel ſi.⁊ ibi Bald.
d ALEX ¶ Ad q.Et vide ad hoc Bald.in authen.hoc [...]
fi.de ſecun.nu.
* CLAV.DE SEISS.¶ Aliud in vxore.In auth.quod [...]
C.de do.cau.non numer.ponit Salic.que poteſt eſſe vtilita[s...]
do eſt in electione alicuius habere ex legato fundum vel v[ſumfru-]
ctum,eligere potius vſumfructum quam fundum.

LEX XI.

1 Habitatione relicta,an debeat in principio vel in fine
2 Legatarius,cui habitatio eſt relicta.ſi decedit intra annu[m,]
tranſmittit habitationem illius anni ad heredes.
3 Legatum habitationis extinguitur morte,ſicut legatum [vſuſ-]
fructus.

HAbitationis Sed quomodo p[...]
1 eſt,†quod habitatio d[...]tur in principio anni:nonne habet cauſam cōtinu[am]
⁊ ſucceſſiuam per totum annum:ergo in initio nō po-
teſt dari.l.item querit.§.qui impleto.ſ.loc.Huius timore dicit [...]
ꝙ iſta lex poteſt loqui quando ipſa habitatio eſt relicta:alio mo-
do.quādo pecunia pro habitatione relinquitur.Secūdam pri-
mam lectu.reſpond.ad contrarium,ꝙ debetur in initio quantum
ad hoc.vt inſpiciatur ſi legatarius eſt capax.l.in ſingulos.⁊ l.cuꝫ
in annos.ſ.tit.j.non autē vt poſſit preſtari in initio anni.Si ſecun-
dum ſecundam lec.eſt clarum:tamen videtur,ꝙ debeatur quanti-
tas eo tempore quo ſoluitur penſio:nō tamē in initio.l.nec ſemel.
§.ſi in habitationem.quando di.leg.ce.Huius timore,quidam [di-]
cunt hanc lec.non eſſe veram.Sed ego dico eam eſſe veram [...]
tium cuiuſlibet anni inſpicitur quo ad ceſſionem die[i...]
quantum ad ſolutionem.vt in contrario.Simile j.eod.l.[...]
2 nius.¶ †Quero ſecundum primam lec.quid ſi legatar[ius dece-]
dat intra annum,an tranſmittat habitationem illius [anni ad he-]
redes:Videtur quod ſic,qꝛ iam ceſſit dies.Contrar[ium ...]
3 †habitatio morte extinguitur,ſicut vſusfructus.l.cu[m ...]
C.de vſufruc.ſed vſusfructus relictus in ſingulo[s annos mor-]
te extinguitur.l.ſicut in annos.in princi.⁊ in fi.ſ.qu[...]
amit.Sicut ergo ſi eſſet habitatio relicta pro toto temp[ore ...]
te extingueretur:ita ſi ſit relicta in ſingulos annos.N[...]
hic dicitur,quod cedit dies legati,quia eſt verum quantū ad [...]
quod capacitas,⁊ incapacitas inſpicitur in initio [...]
tranſmiſſionem.

LEX XII.

HEres. Non poteſt heres tollere edificium [...] in re,cuius eſt alterius vſusfructus [...]to.hoc dicit.

LEX XIII.

1 Legatum vie a legato vſusfructus,qꝛ differt,legatum [...]
perpetuum,vſusfructus non.

1 **Cum vſusfructus.** Quero,†que [...]tio diuerſita[s in-]
ter legatum vſusfructus,⁊ vie:Reſpō.ꝙ legatum [vie de-]
bet eſſe perpetuum.l.iiij.ſ.de ſer.ideo non recipit intermiſſ[ionem:]
ſecus in vſufructu.Item oppo.de l.ſi prius.in princip.ſ.de [aqua]
pluuia arcen.Sol.ibi facta fuit conceſſio ſeparatim:ſed l.[...]
⁊ ſemel fuit facta conceſſio alternatim,ideo ibi ſunt plures [ſerui-]
tutes,hic vero eſt tantum vna.

LEX XIIII.

DVos ſeparatim. Si heres n[...] duobus [...]
cundum defuncti voluntatem:cuilibet [...]
quod deficit.hoc dicit.

LEX XV.

1 Legatum relictum,quoad viues,vel relictū vxori donec [ca-]
ſte vixerit,intelligitur vt ſit relictum ſingulis annis.

Annnas. Opp. ſ. ti. j. l. legatū. vbi verba quoad, ⁊ donec, annuum legatum inducunt. Solu. Dicit Dy. ibi loquitur in legato diuiduo: hic in le o indiuiduo, vt ſ. eo. l. cum vſuſfructus, ⁊ ideo † aliud eſſet in fructu, ſi lego vſumfructum, quo ad viues. Nam intelligitur ctum ſingulis annis, vt no. in d. l. legatum, ⁊ ideo ſi relinquitur ri donec honeſte vixerit, videtur relictum quid annuum. Et induxi ad q. in l. Titia. §. fin. ſ. de leg. ij.

Via debetur ei cuius fructus fundi ſunt legati, etiam per m fundum teſtatoris alteri legatum.

oprietate legata an via debeatur.

Qui duos. Ei, † cui legatur vſuſfructus fundi, debetur via per alium fundum teſtatoris m alteri legatum. hoc dicit. Tenetur ergo heres conſtituere m legatario vſuſfructus, per retentionem. Oppo. contra hanc de l. ſeruum filij. §. fin. ſ. de lega. j. vbi heres cogitur emere, non gatario gratis exigere. Solutio illa vera eſt, ꝙ illam intelliga s ſecundum iſtam, vt dicamus, redimere, ſcilicet, per retentio n, vel incerti condictionem. ¶ † Quero, ſi legatur proprietas, debeat preſtari via? De hoc in l. iij. §. ſi loci. j. de adi. leg. Exami bo. j. tit. j. l. j. vbi eſt ſua materia.

LEX XVI.

☞ Legatum ad opus illicitum, de conſenſu partium conuerti et ad opus illicitum.

odus, vel conditio impoſſibilis, ſi apponatur legato, quando dat legatum nullum.

gatum factum pro miſſis canendis, cōuertitur in aliud opus, miſſe non poſſunt cantari propter interdictum.

gatum pro monaſterio conſtruendo, conuertitur in aliud o s, ſi monaſterium conſtrui non poteſt.

nuertere qui poſſunt legatum factū pro vno vſu, in aliū vſum.

ranſmutatio legati quando partes non ſunt cōcordes, vt fiat, lex erit medius.

ecutor teſtamenti, quādo vēdit bona, an heres requiri debeat.

Legatum ciuitati. Relictum ad † opus illicitum, debet conuerti[a] ad opus licitum, de conſenſu partium: ſecus ſi ad opus licitum fuerit relictum. h. d. cum l. ſeq. pp. videtur ꝙ ciuitas debeat habere libere, nec debeat conuer in alium vſum vt ſ. de condi. inſt. l. j. ⁊ l. conditiones. ⁊ l. filius. Di nt quidam, predicte leges loquuntur in conditione impoſſibili: c in modo impoſſibili, qui modus vitiaret legatum totaliter: ſed uore reipublice valet, ⁊ in aliud opus conuertitur, ⁊ in hoc ver ur fauor reipub. ⁊ idem reprehēdunt gl. iſtam que dicit ꝙ Reſ. llo fauore vtitur. Videtis † id ꝙ dicunt, quando modus appo tus ab initio eſt impoſſibilis, legatum eſt ipſo iure nullū, non eſt erum ſimpliciter, ſed requirit magnam diſtinctionem, quam po t gl. in l. codicillis. in princ. ſ. de leg. ij. Quid ergo dicemus? Reſ. uod hic reſpubli. nullo vtitur priuilegio, vt dicit gl. Nec obſt. l. j. ⁊ l. conditiones. per quas leges videtur ꝙ reſpu. hic, ſit deterioris conditionis, quam alius. Nam quandoque teſtator adijcit modū, vel conditionem impoſſibilem ob aliquem finem licitum, ⁊ honeſtum: ⁊ tunc ſi non poteſt impleri eo modo quo dixit, conuertitur n alium vſum licitum, vt hic dicitur in text. ſi vero ad nullum honeſtum finem conditionem appoſuit, nullo modo debet impleri, t in legibus contrarijs, ⁊ ſic Reſp. non vtitur aliquo priuilegio. ta dixi in l. j. in queſtionib. ſ. de condi. inſtit. Et pro hoc dixit, † ꝙ i teſtator reliquit cētum pro miſſis canendis, que miſſe non poſ ſunt cantari propter interdictum, illud relictum debet conuerti in alium vſuz, vt eſt caſus hic, ⁊ idem in ſimilibus. Teſtator reliquit vnum podere, vt ibi vnum monaſterium conſtruatur, quod tamē de iure ibi conſtrui non licet, tunc debet conuerti in alium vſum pium. vt hic. ¶ Quero per quos † debeat fieri conuerſio iſta in alium vſum? Et videtur, ꝙ ad voluntatem eorum quibus relinquitur, ⁊ heredum a quibus debetur: vt hic in eo quod dicit, ꝙ fiat a primatibus ciuitatis, hoc eſt, ab eis, qui regunt ciuitatem cui eſt relictum. adhibitis heredibus In contrarium videtur, ꝙ debeat fieri authoritate principis, l. legatum. j. de admi. re. ad ciui. perti. Reſpon. quandoque relinquitur ciuitati ad vſum illicitum qui non poteſt celebrari ⁊ tunc ipſe partes poſſunt conuertere in alium vſum vt hic. Quandoque relinquitur ad aliquem vſum qui poteſt celebrari ibi: ſed illa pecunia non ſufficit, ⁊ idem ꝙ poteſt conuerti in alium vſum[b] per eoſdem, d. l. legatum. poſt prin. Quandoque pecunia eſt ſufficiens ad illum vſum licitum, tunc in alium conuerti non poteſt ſine authoritate principis, d. l. legatū. in prin. ⁊ de reli. do. c. ij. circa prī. in cle. Predicta, vera, niſi teſtator expreſſe dixit, ꝙ illo non facto reuertatur ad heredem. vt j. l. proxi. ⁊ ſ. ti. j. l. liberto. §. Lucius, ⁊ ibi no. ⁊ hoc tene bene menti, quia quotidiana ſunt. Nam quotidie relinquitur fratribus aliquid, pro vno calice, vel capella. Ex predictis habetis, an poſſint conuertere in alium vſum: ⁊ ſi eſſet vſus illicitus, an poſſit conuerti de conſenſu partium, alias requiritur ſententia ſummi pontificis, vt ſ. dixi.

5 ¶ † Quero. quid ſi partes non poſſunt eſſe cōcordes in hac trāſmutatione? Reſpondeo, iudex erit medius, cuius authoritate tranſmutabitur. C. de nuptijs. l. j. ⁊ l. in coniunctione. qui magis fauebit volūtati eius. cui relinquitur. d. l. legatam. verſi. ſiue plures, de adminiſt. rer. ad ciui. perti. ⁊ arg. qui ſatiſdare cogan. l. de die. in princi. ¶ Item legem iſtam allego quod arbitrator tempore arbitramenti debet partes requirere. Dixi in l. ſi quis arbitratu. j. de

6 verb. obl. ¶ † Quero, an quando executores vltimarum voluntatum vēdunt bona ex diſpoſitione defuncti, debeat requiri heres? Hec lex facit quod ſic. dicam in l. alio. de alimen. ⁊ cib. leg.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Debet conuerti. An relicta ad vnum vſum poſſint cōuerti in alium, in caſu ſingulariſſimo no. l. fin. ⁊ quod ibi not. dixit Bar. j. de ope. lib. ⁊ adde que no. idem Bar. l. pater. §. tuſculanus. de le. iij. ⁊ hec faciunt ad q. Bal. quedam villa habebat ab Imperatore immunitatem cōceſſam ex certa ſcientia, ꝙ non teneretur ſoluere collectam aliquam per ciuitatem ſuam imponēdam, excepta ea que poneretur cauſa aqueductus, que eſt priuilegiata, vt j. de riuis. l. fin. accidit ꝙ ciuitas impoſuit collectam pro ſtipendiarijs, tandem ſtatuit illam collectam conuerti in aqueductum, queritur an villa teneatur. Bal. arguit pro, ⁊ contra in c. j. §. conuenticula. in vl. q. de pac. iura. fir. finaliter decidit cōſideranda eſſe verba, aut eſt nouus modus, ſed non noua obligatio, ⁊ immunitas perſeuerat, aut noua obligatio, ⁊ nouus modus tūc ſecus. Et ad materiam qualiter fiat conuerſio in aliquē pium vſum, vide Bal. in l. j. C. de condi. ob. cau. ⁊ in l. ſi quis ad declinandam. C. de epiſ. ⁊ cler. pleniſſime per Imo. poſt Bar. in l. j. ſ. de condi. inſti. Et facit quod no. Bar. in l. legatum hic alle. de admi. re. ⁊ iſta materia qualiter intelligatur, vide no. Bal. in l. j. in repe. de ſac. ſan. ec. ⁊ adde ꝙ Bal. in auth. ingreſſi. de ſac. ſan. eccl. tenendo contra Bar. in trac. Minoricarum, dicit ꝙ iſta lex fallit in relictis factis mendicantibus, ⁊ adde ꝙ relictum factum pauperibus poteſt indiſtincte expendi in fabricam pauperis eccleſie, q appellatione pauperū venit eccleſia. l. omnes ⁊ ibi Bal. in j. col. de epiſ. ⁊ cle. ꝙ bene no. ⁊ idem Bal. in l. ſi quis ad declinandam. eo. tit. per Jo. An. in tit. de inſtr. edi. §. nunc vero aliqua. in addi. que incipit, pone caſum. Adde an legatum in vnum vſum poſſit in alium vſum conuerti. bald. conſil. lxxx. iiij. volumi. ⁊ conſilio lxvij. libro iiij.

b ALEX. ¶ In alium vſum. Et adde quod no. voluit Bartol. per iſtum tex. in l. j. de ſac. ſan. ecc. in ij. q. princi. videlicet ꝙ relictum factum diuiti pro anima, valet, ſi conuertitur in alium vſum pium, per iſtum tex. Ex quo infertur, ꝙ ſi commiſſarij ad eligendos pauperes, elegerunt diuites, inter quos fecerunt pro anima diſtributionem, ꝙ valet electio, ſed bona ſint ab eis auferenda per epiſcopum, ⁊ conuertenda ad pias cauſas quod no. Et an poſſit ſemper relictum cōuerti in aliam piā cauſam ſimilē, vide Bal. in l. ſi quis ad declinādam. de epi. ⁊ cle. ⁊ hec limita, niſi in caſu in quo fieri nō poſſet, teſtator prouidiſſet ꝙ apud heredē remaneat, vt no. dicit Bart. in l. liberto. §. Lucius. ſ. tit. j. quid ſi teſtator iuſſit diſtribui centum pro male ablatis, ⁊ reperitur ꝙ male ablata non ſunt centum. Vide Bald. in d. l. ſi. quis ad declinandam. ver. ſed iuxta hoc quero, teſtator mandauit: quem ad literā ſequitur Abb. Sic. in c. tua nobis. de teſta. Et ad materiam adde no. per Bar. in tra. Minoricarū, cuius dicta ſequitur Pet. de Anc. in clem. exiui. de ver. ſigni. preterquā in his in quibus Bal. in auth. ingreſſi. tenet contra Bar. ꝙ ſi teſtator relinquit mihi centū, vt cōſtituam hoſpitale authoritate epiſcopi, epiſcopus non vult conſentire? dic ꝙ tamen mihi non debetur relictū. Ita dicit Bald. in l. deberi. C. de fideicom. lib. vide Bal. in l. j. C. de his que pe. no. Sed nunquid executori poſſit dari poteſtas cōuertendi in alios vſus, vide no. bal. in l. executorē. de exec. rei iud. Adde tamen ꝙ relictum: vel donatum ad edificandum domos, vel aliquid aliud decus vrbium concernens, non poteſt in alium vſum conuerti. in l. pe. ⁊ ibi Bald. C. de do. Item no. ꝙ licet Papa poſſit diſponere ꝙ conuertatur in alium piū vſum: cle. ij. de reli. do. in hoc procedit ex plenitudine poteſtatis tantū, adeo ꝙ requiritur inſertio clauſule, non obſtāte, in lata forma, ſecundū Bal. no. in l. ſi teſtamentū. C. de teſta. ⁊ ibi etiā an valeat ſtatutū ſuper hoc diſponens, ⁊ ibi etiam ponit caſus, ⁊ cauſas propter quas hec mutatio licita ſit, ⁊ an permittatur: ⁊ quando poſſit epiſcopus in alium vſum commutare, vel augere, vide pulchre Bal. in l. j. in vlt. col. C. de his que pe. no. ⁊ in pulchra q. bal. in l. ab eo. in fi. C. de fidei. Et an relictū pro virginibus maritandis, poſſit diſtribui inter virgines ingredientes monaſterium, Bal. ꝙ non. in authen. niſi. C. ad Trebel. ⁊ hic etiam adde Ioan. And. de inſt. edi. §. nūc vero aliqua. in verſ. quid ſi teſtator. ¶ Adde an cum legata ſunt male diſtributa poſſit epiſcopus illa auocare, ⁊ Pet. de Anch. conſ. xliiij. Et an cum male ablata non aſcendunt ſummam legatam, poſſint in alium vſum conuerti, Pau. de Bart. Secunda ſuper Infort.

Caſt.conſ.lxxxv.ꝛ an cum teſtatoꝛ mādat fieri eccleſiam, ꝛ epiſcopus nō vult, an debeat in aliā cauſam cōuerti, vide Ro. cōſ.cccx.

LEX XVII.

Quidam predia Reipublice.

Hanc legem examinaui ſupꝛa l.pꝛori.

LEX XVIII.

Qui plures. Si nō apparet perſona legatarij, legatum redditur nullum.h.d.vide tex.ibi.non exiſtente,ꝛc. ¶ Opp.de l.cum pater.§.fin.ſ.de legatis ſecundo,ꝛ l.ſi teſtamētum.C.de inſtitut.ꝛ ſubſtitutio. Dicit gl.Solue vt ibi.Bꝛeuiter,ibi erat certa perſona,licet fines eſſent incerti:hic vero erat incerta perſona. ¶ Opp.contra hanc ſolutionem,de l.ſi quis Titio.§.fi.d.l.cum quidam.ſupꝛa de legatis ſecundo vbi eſt perſona incerta, ꝛ valet legatum. Solu.ibi teſtatoꝛ non ſenſit de aliqua certa perſona, quod apparet, qꝛ commiſit electionem heredi ſuo,ideo herede non eligente, debetur omnibus:qꝛ de omnibus habetur equaliter, niſi heres pꝛetulerit aliquē:hic.vero ſenſit de certa perſona.Quod apparet, qꝛ nominationem ſibi reſeruauit.Unde ſi illa perſona non apparet,nō valet legatum. Facit quod dixi in l.quidam relegatus,j.de reb dub.

LEX XIX.

1 ☞ Scripture in dubio ſtatur,etiam ſi aliud actum ſit,dummodo de illo non conſtet.

2 Generi per ſpeciem quando derogetur in legatis.

a 1 **Si alij** [a]In dubio debet ſtari ſcripture,etiā ſi aliud actum ſit,dummodo de illo,nō conſtet, h.d. Opp.C.plus valere ꝙ agi.l.j.vbi plus valet quod agitur, quam ꝙ ſimulate concipitur.Sol.dicit Ro.dic actum dicebatur, ſed de voluntate non conſtabat: ſecus ſi de voluntate conſtaret, Hug.Azo.ꝛ Ioā.dicunt contrarium,etiā ſi de voluntate conſtet, Opi.Ro.tenet Dy.hic, ꝛ Pet. Cy.ꝛ omnes in l.cum virum.C.de fideic.ꝛ per tex.illius legis, ꝛ l.in conditionibus.j.de condi.ꝛ demon.ꝛ l.quoties.in multis caſibus.de here.inſti*Opp.de l.ꝛ puto.§.Iulianus.ſ.fam.erci.Sol.vt ibi. ¶ Opp.fortiſſime extra gl. nonne generi per ſpeciē derogatur, qꝛ genus per ſpecies videtur exēptum.l.vxoꝛem.§.codicillis.ꝛ §.teſtamēto.ſ.tit.ij. Item per legatū partis,eatenus videtur recedere a legato totius,l.cū queſtio.C.de leg.ergo,cum pꝛimo legauit fundum,ꝛ ſic totum:poſtea vſumfructum, ꝛ ſic partē:videtur receſſum in eo a legato totius.

2 Sol.†Quandoqꝫ vni legatur totum vniuerſale,vt genus.alij legatur pars.vt ſpecies,tunc generi per ſpeciem derogatur.Ratio quia illud legatum generis,verificatur in qualibet ſui ſpecie:quia iſtud genus, animal, competit cuilibet indiuiduo. Quandoque vni legatur totum integrale,alij legatur pars quota, non ſubſtantialis:ꝛ tūc idem,quia in parte videtur receſſum a legato totius, d.l.cum queſtio.C.de leg.Ratio,quia in partibus remanentibus, nomē fundi poteſt remanere ex diſpoſitione defuncti,vt ibi. Quādoque legatur vni totum integrale.alij pars ſubſtantialis, vt in caſu legis noſtre.nam vſufructus eſt pars ſubſtantialis fundi; ꝛ tunc in illa parte concurrunt.Ratio,quia vſufructu deducto,pꝛimum legatum non remaneret verificatum: quia nō remaneret nomen fundi.Pꝛobatur j.de ver.obli.l.qui vſumfructum.Et hāc rationem ponit gl.ſ.de vſuf.acc.l.idem Neratius.§.non ſolum,ita di-

b cit Old.Ego dixi[b]aliquantulum latius ſ.tit.ij.l.re coniuncti. Et

3 per hoc foꝛte†eſſet dicendum,ſi teſtatoꝛ legat vni domum, ꝛ alij legaret aliquam partem ſubſtantialem domus, qua detracta nomen domus non remaneret, ꝙ in illa parte ambo legatarij deberent concurrere.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Si alij.Et tene menti iſtam legē ꝛ vide Bald.in l.quoties.C.famil.ercíſ. ALEX. ¶ Et ad intellectum huius l.vide aliquid per Bald. in l.voluntatis.C.de fideicom. adde Bald. conſ.ccvij.lib.iij.

POMA. ¶ Amplia iſtum tex.per Alex.conſ.xxxvj.inci.perlectis verbis teſtamenti.in pꝛin.ꝛ in verſic. vide, rurſus teſtatoꝛ.iij.vol.

* CLAV.DE SEISS. ¶ De he.inſt.Adde Bar.ꝛ alios in l.iij. C.de lib.pꝛeterit.Bal.ꝛ alios in l.ſi poſthumus.§.fi.ſ.de li.ꝛ poſt.

b ALEX ¶ Ego dixi.Uide no.Bald.in l.quoties.in fin.in no.q.C. famil.ercíſ.

LEX XXI.

Titio. Iſta lex innuit hic, ꝙ in alternatiuis electio ſit heredis.Contra in l.Lucio.ſ.de leg.ij. Solu.intellige, ꝙ hic verba executiua fuerunt ad heredem directa,vt ibi not.

LEX XXII.

Patrimonij No.ꝙ idem eſt dicere, lego omnibus annis,ꝙ eſt dicere, annis ſingulis.Querit gloſſ.an hic ſit legatum vſufructus?Dicit gl.ꝙ non,ꝛ bene,per ea que no.in l.ſi quis ita.ſ.de vſuf. Dicam j. eod.l.fundi Trebatiani.

LEX XXIIII.

1 ☞ Uſufructuarius,qui percepit fructus ante pꝛeſtitam cautionem,ſciente.ꝛ patiente herede,facit illos ſuos.

Vxori vſufructu bonorum

Hec lex diuiditur pꝛincipaliter in duas partes. Pꝛimo,loquitur in pecunia fenerata per defunctū. Secundo,in fenerata per heredē.Secūda ibi,nō idem ſeruabitur. Pꝛima diuiditur in duas,ꝛ ſecūda in alias duas, vt patebit [...]ra.ꝛ hec diuiſio ſufficit pꝛo ſummario. Uel dicas, Uſure pecunie feneratur per defunctū quādoqꝫ currentes, debentur fructuario cauenti:ſed ſi per heredē fuit fenerata a tēpoꝛe moꝛe debentur [...] d. ¶ In ver.nō idē,ꝛc.iſte ver.legitur duobus modis. Pꝛimo modo,ꝙ ponat vnū caſuꝫ.Alio modo,ꝙ ponat duos caſus [...] vera lec.ꝛ ipſam pꝛoſequoꝛ.Uos habetis hic gloſ.duas

1 que tendūt ad poſitionē caſus. ¶ †Quero,an fructuarius [...] fructus ſuos ante ſatiſdationē pꝛeſtitā?Quidam,vt Old. [...] per hunc tex.Alij.ꝙ ſic.Et iſta fuit opi.Azo.Cy tāgit.C.[...] l.vſufructu.verſ.tertio quero.Et pꝛo opi. Old.eſt gl.ſ.de v[...] fur.ꝛ j.de vſuca.l.ſi homo,ꝛ C.de ſec.nu.l.hac edictali.§.[...] in gl.ſuper verbo,fideiuſſionē,ꝛ C.de vſufr.l.ꝛ vſufr.ꝛ ſ.de [...] cuius.in j.gl.ꝛ l.vti frui.§.fi.alias.j.ꝛ l.fructuario.§.fi.ſ.ſi v[...]pe.ꝛ ſ.de rei.ven.l.ꝛ ex diuerſo.in pꝛin.gl.magn.In cōtrarium Azo.allego tex.j d.l.hac edictali.§.ſin autē is illō.ver.vtraqꝫ. Qñqꝫ vſufructuarius ipſe nō percipit fructus, ſed pꝛop[...]

a vel alius:ꝛ tūc fructuario non debent reſtitui[a]ante pꝛeſti[...]tionem percepti,vt hic.Quandoqꝫ percipiuntur fructus ab [...] fructuario:ꝛ tunc, aut heredibus, ſeu pꝛopꝛietario ſciente [...] tiente, ꝛ tunc facit fructus ſuos. ita intelligo opi. Azo.hic [...] tam:ꝛ eſt caſus in d.verſic.ſinautem vtraqꝫ.Si vero ipſi ignorant nec patiuntur,tunc fructus ſuos non facit.ita intelligo tex.ꝛ [...] in contrarium alleg.ꝛ tene menti. ꝛ ſic de facto conſului pluries.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Reſtitui. An vſufructuarius faciat fructus ſuos ante cautionem pꝛeſtitam, ꝛ adde Bart. ꝛ doc.in l.hac edictali.§.[...] illud.de ſecun.nup.Saly.foꝛtius tenet in l.j.C.de vſufru.quod [...] eſt ſi pꝛopꝛietarius ignoꝛauit quod res peruenerit ad vſufructuarium pꝛopter bo.fi.ar.l.ſi fundum,ꝛ l.certum.C.de rei.ven.[...] ſufructuarius meſſeꝫ.in fi.quibus mo.vſuf.ami. Bar.[...] ſuf.ꝛ in l.j.C.eod.tit.ꝛ cum Bart.tranſit etiam Inn.[...] c.j.de pi.licet Petr. de Anc.teneat illam opi. quam refert Cy.[...] iiij.C.de vſuf.videlicet an ſciuerit ſe teneri ſatiſdare,ꝛ non [...]ctus ſuos:aut ignoꝛauit,ꝛ talis erroꝛ iuris excuſat.[...] nam fidem quo ad fructus,ꝛ vide Bart.in l.iiij.ad [...] mihi videtur ꝙ abſonum non eſſet,ꝙ in fructu rerum [...] ſumūtur,qꝛ cautio eſt de ſubſtātia,ꝛ non niſi ea pꝛeſtita [...] ſuſfructus conſtitutus,vt no.Iac. But. Bar.Bal.[...] C.de vſuf.ꝙ in illis nullo caſu vſufructuarius lucrat[...] tiſdatione non pꝛeſtita, ꝛ ita eſt caſus in hac l.que lo[...] cunia.in vſufructu vero rerū que vſu nō cōſumuntur [...] ſtinctio Bar.ꝛ doc.hic.ꝙ no.qꝛ non reperi hoc ab aliquo niſi reſpondeamus ꝙ heres patiendo vſufructuarium [...] fructus,videtur remittere ſatiſdationem, quam ſic [...] mittere poteſt,vt no.in l.j.C.de vſufr.ꝛ in l.j.ſ.eo.ti.[...] ita ꝛ tacite,arg.l.cum quid, ſi certū pe.ꝛ quod no.[...] tis.ſolu,ma.Item ad intellectum iſtoꝛum vide ſin.[...] communi.de le.vbi dicit ꝙ hec ſunt vera quo ad tradi[...] fructus, ꝛ vt dicatur eſſe in eſſentia. non requiritur [...] de ſi heres negaret vſufructum.tenetur ad fructus.[...] telligitur,vt no.per bar.in l.j.C.de vſu ꝛ fru.le. ¶ Adde [...] ciſio.Bar.tranſit bal.conſ.cxcvij.lib.ij.ꝛ an debeat pꝛeſtari [...] cum legata ſunt bona mobilia,vide Fel. cōſi.xlvj.Et an ſi [...]ctuarius nec in moꝛte, nec in vita pꝛeſtitit cautionem, an [...] eius poſſit petere vſumfructum tempoꝛis pꝛeteriti,vide [...] Caſt.conſ.ccxl. IO.FR.RV. ¶ Adde Sozi.in conſ.[...] col.vbi pulchꝛe diſtinguit an ꝛ quando vſufructuarius faciat fructus ſuos ante pꝛeſtitam cautionem.

§.Scorpium. Alias Seraphiū. Op.de l.cū [...] §.ſtichus.j.de ſtat.lib.Sol.vt in [...]

LEX XXV.

1 ☞ Fructus pꝛeteriti, licet non veniant in reſtitutionem fideicommiſſi,tamen in quartam imputantur.

Uſufructus Non valet relictū, quo [...]rius de re cum fructibus [...] tuenda pꝛopꝛietario, poſt moꝛtem ſuā grauat[...]

1 text.ibi,etenim,ꝛc.Oppo,ꝛ videtur,ꝙ†fructus pꝛeteriti [...] niant in reſtitutionem quoquomodo,in l.fideicommiſſ[...] Treb. Solu. non veniunt in reſtitutionem, ſed in quartam [...] putantur,vt ibi plene:diſtingue vt ibi.Opp.ꝛ videtur,ꝙ in [...]

...eat intelligi de fructibus preteritis, vt legatum valeat. Solu. hic ſoluit, ... dicit, imperitia lapſus, ⁊ ſic non credebat fun... redire cum fructibus ad heredem, ⁊ iſtam imperitiam preſu... hic Juriſcon. dum dicit, reditus futuri. ⁊c. Uel aliter, ideo nō ...lligit de preteritis, q2 ſi hoc eſſet. legatum eſſet nullum: vel qua... odicum commodum haberet, l. ſi res ſ̄. de leg. j. ⁊ l. qui concu... am. §. qui hortos. ſ̄. de leg. iij. Sed ſi aſſumeremus illam inter... tationem, vt intelligamus de fructibus preteritis, primum le... um eſſet quaſi nullius effectus. Si aſſumimus ſecūdam inter... tationem, ⁊ intelligamus de futuris, legatum ſecundum erit ...lius effectus, ⁊ ideo in dubio preualet primum legatum: ⁊ illa ...ba videntur adiecta gratia dubitationis tollende, ar. l. qui mu... m. ſ̄. manda.

LEX XXVI.

☞ Spes vſuſfructus iam cōſtituti, ſicut finitur morte, ita ſpes ...ſfructus conſtituendi.

...gatum in diem quo ad tranſmiſſionem, ſtatim cedit a die mor... non quo ad dominij acquiſitionem, niſi die adueniente.

...pes vſuſfructus non perit capitis diminutione, ſi die aduenien... vſufructuarius ſit capax.

Sempronius. [a] † Sicut morte finitur ſpes vſuſfructus iam conſtituti, ita finitur ſpes vſuſfructus cōſtituendi. hoc dicit. † No quod ...atum in diem, ſtatim cedit a die mortis quo ad trāſmiſſionem: quo ad dominij acquiſitionem * non cedit, niſi adueniēte die. * ...ta. † in l. antiquitas. C. de vſufruc. dicitur, ſi relinquitur vſuſfru... s heredi, intelligitur de primo herede. Idem ſi ſimpliciter dici... deducto vſufructu, non facta mentione heredis: quia de pri... herede intelligitur. Caſus eſt hic, ⁊ in l. qui vſumfructum. §. j. ...ſi. hoc ita ſ̄. de vſufru. ¶ † Quero. ego dixi, ꝙ hic vſuſfructus ...it morte: ſed an capitis diminutione ſpes vſuſfructus perit? ...t videtur ꝙ ſic, quia coniungit mortem, ⁊ capitis diminutio... n. Contrarium puto, ſi adueniente die ſit capax ſecundum di... ...ctionem l. intercidit. ĩ. de condi. ⁊ demon. ⁊ l. ſed ⁊ ſi in conditio... §. ſolemus. ſ̄. de here. inſti.

ADDITIONES.

...LEX. ¶ Sempronius. No. ſin. ꝙ legatum in diem non cedit a ... mortis quo ad dominij acquiſitionem, ſed quo ad tranſmiſſio... n. adde gl. ⁊ docto. in l. ſi ita ſit ſcriptum. §. j. de leg. ij. ⁊ gl. Bald. ...doc. in l. ſi ſeruus titij ſ̄. de leg. ij. Bar. in l. j. C. communia de leg. ⁊ l. fin. §. j. eo. tit. ⁊ eſt ſin. caſus ſecundum Jmo. in l. j. de leg. j. adde ...od conſuluit Bal. conſ. ccxcix. lib. iiij

...LAV. DE SEISS. ¶ Dominij acquiſitionem. Et iſtud proce... etiam in omnibus alijs in quibus transfertur dominiū ipſo iu... vt dicit Bal. in l. iij. C. de iur. delib. ⁊ in l. vnic. §. exactio. C. de rei ...or. act. ⁊ refert Alex. in l. ſi mora. ſ̄. ſol. matri. tamen ex ibi dictis ...r eum colligo vnam ſingularem limitationē ad hanc legē, niſi ...mpus eſſet appoſitū cauſe, rationis cauſa. ita probat tex. in l. in ...bus. dū loquitur de rebus mobilibus. C. de iu. do. iuncta. d. l. vni... a. §. exactio. C. de rei vxor. act. ⁊ no. per Bar. in l. ita ſtipulatus. la... grande, in prin. ĩ. de ver. obl. ⁊ vide d. Claud. in l. ſi mora. ſuper gl. in ...erb. ne facto. ſ̄. ſolu. matri. quod reputo ſingulare ⁊ notabile.

CLAV. DE SEISS. ¶ Niſi adueniente die. Secus eſt in lega... o alternatiuo: q2 omnia licet quodammodo dicātur habere diē, ...uo eligitur, tamen ſtatim facta electione irreuocabiliter tranſit ...ominium recta via. gl. eſt in l. huiuſmodi. §. ſtichum. ſ̄. de lega. j. ⁊ ... l. ſtatuliberum. §. ſtichum. ſ̄. de lega. ij. ⁊ in l. ſi quis ſtipulatus ſit ...ichum. in princip. ĩ. de verbo. obli. cum quibus vbique tranſeunt ...octo. ⁊ Bartol. ⁊ alij in l. j. ſ̄. de legat. j. vbi plene de hac materia.

§. Si fundus. Plures coniuncti, ad vnam portionem vocantur, cum alio diſiuncto. hoc dicit.

LEX XXVII.

☞ Legari illi non poteſt, cum qua eſt matrimonium illicitum.

Uxori maritus. Quod poſtea apparet indebite ſolutū, repetitur. h. d. No. ꝙ illi, cum qua quis habet matrimoniū illicitum, ...on poteſt legari, † l. ij. ĩ. de his quib. vt indi. Opp. de l. prefectus. ...de ri. nu. ⁊ l. ij. ĩ. de his quib. vt indi. Solu. hic vxor erat ſciens, ibi ...gnorans. ¶ Quero a quo repetetur vſuſfructus. Text. hoc non ...perit hic: ſed puto, quod repetatur a fiſco, d. l. ij. ĩ. de his quibus ...t indi.

LEX XXVIII.

☞ Onera que pertineant ad fructuarium.

Uero. [a] Uſufructuarius tenetur ad ſoluēdum collectam[b], ⁊ alias preſtationes. h. d. Simile in l. hactenus. ſ̄. de vſufr. Oppo. glo. de l. qui concubinam. §. ...in hortos. ſ̄. de le. iij. Dicit gloſ. ſol. vt ibi: vel dic vt dicam ĩ. proxi. ...ontrario. ¶ Item oppo. de l. pe. §. fi. ſ̄. de leg. iij. dicit gl. ſol. vt ibi ... bene. Dicit enim illa gl. quedam ſunt onera, † que debentur pro ...habendo ipſo iure fructuum percipiendorum, ⁊ iſtud onus non pertinet ad fructuarium, vt in contrarijs. Quedam ſunt onera, que habito illo iure, imponuntur pro fructibus, vel predio, vel perſone pro predio, ⁊ iſta onera pertinent ad fructuarium, vt hic. ⁊ iſta eſt veriſſima ſolutio.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Quero. Et vide Abba. in conſ. cxxix. ad quid allе. iſtam l. Pet. ⁊ in repetitione ca. ſi propter tua. de reſ. lib. vj.

b ALEX. ¶ Soluendum collectam. Onus collectarum pertinet ad vſufructuarium. adde Bar. in l. his verbis. §. idem teſtator, de leg. iij. ⁊ faciunt ad q. de qua dixi ſ̄. titu. j. l. Seio. §. medico. Cy. in l. apud Julianū. §. heres. de leg. j. aliter intelligit, vt ibi dixi poſt Jm.

LEX XXIX.

1 ☞ Uſufructu legato, ⁊ per fideicommiſſum relicto, inſpicitur potius perſona fideicommiſſarij, quam legatarij.

2 Uſuſfructus receptus procuratoris nomine, an transferatur in dominum abſque ceſſione.

3 Emphyteuſis recepta, pro ſe, ⁊ nomine fratris ſui, dicitur finita in perſona fratris decedentis ante ceſſionem ſibi factam a fratre, vel ante ratihabitionem.

1 **Si quis vſumfructum.** Uſufructu † legato, ⁊ per fideicommiſſum relicto, inſpicitur potius perſona fideicom. quam legatarij. h. d. Oppo. de l. ſi quis Titio in prin. ſ̄. de le. ij. Sol. illud, quod dicitur in fi. vt idem ſeruetur. ⁊c. intellige eſſe verum ſi fideicommiſſario eſt facta reſtitutio: ſecus ſi ante fideicommiſſum deficeret, ⁊ concordantie ſunt in gl. Item opp. ĩ. de noua. l. ſi vſuſfructus. ⁊ ſol. mat. l. vſufru. Sol. vſuſfructus reſtituitur alteri de voluntate primi defuncti, qui conſtituit vſumfructum, vt hic: in contrarijs vero non reſtituitur alteri ex volunta-
2 te domini. ¶ Quero. aliquis recipit vſumfructum procuratorio nomine Titij, vtrum iſte vſuſfructus conſtituatur ex perſona procuratoris, vel domini? Sol. in vſufructu, qui non poteſt cedi, ⁊ in certis que non poſſunt cedi, ſi aliquis ſtipuletur procuratorio nomine, directo queritur domino, non ex ceſſione. caſus eſt ſecūdum gl. in l. qui ita. §. etiam. ad Treb. ⁊ ideo cum incipiat vſuſfructus ex perſona domini, cum perſona ipſius domini finiretur. Item ſi diceres, ꝙ inciperet a perſona procuratoris ⁊ procurator teneretur cedere domino: tamen ex perſona domini finietur, per hanc le-
3 gem cum ſi. ¶ † Quero, aliquis recepit fundum in emphyteuſim, pro ſe, ⁊ nomine fratris ſui: modo ille frater deceſſit ante ceſſionē ſibi factam de emphyteuſi, ⁊ ante ratihabitionem: queritur, an ex perſona illius fratris finiatur, ſicut ſi ipſe proprie recepiſſet? Di-
a cit Pe.[a] quod ſic. Caſus eſt in ſimili in l. fundum mihi cum venderes. de ac. emp. ⁊ ita de facto per illam legem determinaui.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Dicit ꝙ ſic. Uide Bartol. late in l. ſi mihi, ⁊ Titio. de verb. obl. per Rap. in l. ſi cui fundus. de cond. ⁊ dem. ⁊ aliquid in d. l. ſi mihi.

LEX XXX.

1 ☞ Conditio, ſub qua legatum diuiduum debet reſolui, ſi impletur pro parte, pro parte reſoluitur.

2 Satiſfacere an dicatur, qui ſatiſdat.

3 Statuto diſponente, ꝙ cui non eſt ſolutum pretium, eque habeat ſtipendium quolibet menſe, donec ſibi ſatiſfiat: ꝙ ſi eſt ſatiſfactum pro parte, pro parte habebit caualcatam.

1 **Cui vſuſfructus.** Conditione † ſub qua legatum diuiduum debet reſolui, impleta pro parte, legatum pro parte reſolui-
a tur. h. d. ⁊ eſt no. lex. Opp. hic[a] dicitur, donec ſatiſfieret. † iſtud ver-
2 bum verificatur preſtando ſatiſfactionem, ſiue ſatiſdationem. Cōtra hoc, videtur ꝙ requirat perfectam ſolutionem, authen. ſi quādo. C. de conſt. pecu. ⁊ l. ſi rem. §. ſatiſfactum. ſ̄. de pign. ac. Ideo gl. exponit hic, ſatiſfieret, id eſt, ſatiſdaretur, quia conſtabat de voluntate defuncti, ꝙ de ſatiſfactione intelligeretur. ¶ Item videtur ꝙ pro dote nō ſatiſdetur, l. j. C. ne fideiuſ. do den. Sol. hic ſol. matr. ibi eo conſtante. de quo plene dixi in l. ſi conſtante. §. quoties. ſ̄. ſol. mat. ¶ Item opp. ſ̄. fa. er. l. inter coheredes. §. vſufructu. Dicit gl. hic de equitate, ibi de rigore. Uel ſolue vt ibi, ⁊ melius. ¶ Ultimo oppon. ꝙ non ſufficiat vnum ſoluere, C. de diſt. pign. l. vnus. ⁊ ſ̄. de pig. ac. l. ſi neceſſarias. §. ſi vnus. Reſpon. ſecundum quod dicunt doc. ꝙ ibi obligatio incipit a defuncto, cui non proderat ſolutio particularis: hic vero ſatiſfactio dotis erat in conditione, quantum ad legatū vſuſfructus, ⁊ inceperat ab ipſis heredibus, ⁊ ideo poteſt diuidi, ſicut in alijs conditionibus diuiduis, que a pluribus adijciuntur, l. pe. ĩ. de condi. ⁊ demō. in j. ⁊ ij. ⁊ iij. caſu. Diceretis vos, imo non ſufficit impleri pro parte, quia teſtator voluit impleri totam, quia dicit, totius dotis ſatiſfieret. Reſpon. debet ſic intelligi, ꝙ habeat vſumfructum totum, donec ei ſatiſfiat totius dotis: ⁊ ſi ſatiſfiat pro parte, non habeat totum, ſed habeat partem. ita videtur intelligere Juriſcon. hic, quod tene mēti ad q.

3 †Dicit ſtatutum, ꝙ cui non eſt ſolutũ pretium equi, debeat dari totum ſtipendium quolibet menſe, donec ſibi ſatiſfiat. Certe ſi pro parte eſt ſolutũ pretiũ equi, pro parte habere debet de caual-
4 cata. caſus eſt hic. ¶ †Vltimo facit ad queſt.[b] in qua cõſului in ci-
b uitate Spoleti, quidam emit fundũ a duobus. hoc acto, ꝙ teneatur eis fundum reuendere, ſi intra menſem reemere voluerit: modo vnus ex illis vult reemere partem ſuam, alius nõ: quero, an teneatur reuendere. Determinaui ꝙ non. Cum enim emptio fuerit facta vno pretio, non tenetur reuendere niſi totum reuendat. l. qđ autem. §. fi. ⁊ l. ſeq. ⁊ l. quod ſi vno. ſ. de in diem adiect. Non enim eſt veriſimile, ꝙ ille vnam partem rei vellet, ſi aliam non haberet, l. ſi quis aliam. j. de ſol. Non ob. hec lex, quia hec lex loquitur, quando conditio eſt diuidua, ⁊ apponitur ad reſolutionem alicuius diuidui: ſed in q. propoſita, reuendere non eſt quid diuiduum, ſed indiuiduum: ꝙ apparet, quia vendi, continet rẽ tradi, quod eſt quid indiuiduũ, vt j. de ver. ob. l. ſtipulationes non diuiduntur. Preterea, res non affert tãtam vtilitatem in parte reſpectu partis, quã tam in toto reſpectu totius. Preterea, ſi hoc eſſet verum, incideret inuitus in communionem, quod non eſt conueniens, vt no. in ſimili. ſ. de contrahẽ. emp. l. fundus. expone vt in l. ſi quis aliam. j. de ſol. id eſt. non eſt quid diuiduum, ſed indiuiduũ. ꝓ hoc etiã, qđ
5 no. in l. certi condictio. ſ. ſi cer. pet. in glo. mag. vbi dicitur, †ꝙ vendere eſt factum, licet non merum. Et pro hoc dico, in lege noſtra,
6 ſi ſatiſfactio contineret aliquid indiuiduum, vt† quia dos continet reſtitutionem predij, non haberet locum iſta lex: ſed habet locum tantum quando dos continet certam quantitatem pecunie. pro hoc l. pen. j. de condi. ⁊ demon. ¶ Vltimo iſta lex facit contra gl. que eſt in l. communi diuidundo iudicio. ſ. communi diui. que ponit de heredibus vnius emphyteute. de quo dixi in l. fraudati. ſ. de publica.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Oppo. hic. Et vide l. j. ff. qui ſa. cog. ⁊ ibi Bal. in l. iiij. §. fin. ff. de re iudi.

b ALEX. ¶ Vltimo facit ad q. Idem not. Bar. in d. l. ſi quis aliã, idem tenet Bal. in l. ij. C. de pac. int. emp. ⁊ vide Bar. in conſi. inci. Ang. eſt conſi. cxcv. ⁊ aliquid per Pau. de Caſt. in conſ. cccxlj. inci. in Chriſti nomine amen, in hoc paſſu duo ſunt propter que, ⁊c. ⁊ vide Rap. in l. cui fundus, de condi. ⁊ in l. ſi mihi, ⁊ Titio. de verb. obli. ſubdit tamen ꝙ ſi vnus ex heredibus vellet totum retinere ſibi permittitur. AND. BAR. Et vide Jo. de Imo. in conſ. ſuo. clx.

1 ☞ Detentatio habet vim traditionis, cum teſtator legat fundum ei qui nullum detinebat.

1 §. Colono †Tene menti, ꝙ quãdo legatur fundus a teſtatore, ei qui habet fundi detentationem, non agit vt ſibi tradatur: q; illa detentatio habet vim traditionis, l. nõ ſolum. §. j. j. de vſuc. ſed agit vt heres eũ liberet, vt hic.

LEX XXXI.

1 ☞ Diuiſio facta cum proprietario, non preiudicat fructuario.

a
1 IS qui fundum †[a] Diuiſio facta cũ proprietario nõ preiudicat fructuario. h. d. Oppo. de l. Julianus. §. idem celſus. ſ. de act. emp. vbi ius quod quis habet, remanet tantum in illa parte, que debitori venit in partem ideo hic, mulieri debet remanere in ea parte, que heredi obuenit in partem. Dicit Pet. ibi creditor habet ius perſonale in fundo: hic vero ius reale, ⁊ ſic reſpicit totum fundum pro indiuiſo, ideo factum heredis non poteſt preiudicare. Contra hoc dictum Pe. opp. de l. communi diuidundo. §. ſi debitor. ſ. communi diuidun. ⁊ l. cum in fundo. §. ſi fundus. ſ. de iur. do. Sol. ibi ille, qui diuiſit habet ius diuidendi ab eo, qui habebat ius in re: vt puta, creditor cui videtur dominus concedere vt alienet alienatione neceſſaria, ⁊ etiam voluntaria pro ſuo debito, l. non eſt nouum. de ac. re do. ⁊ ita loquitur §. ſi debitor. vel erat maritus, cui mulier videtur conceſſiſſe omnem adminiſtrationem: ⁊ ita loquitur l. ſi fundus, ⁊ idem dicerem in lege noſtra: q; ſi diuiſio fieret cum fructuario, preiudicaret domino: quia fructuarius, qui habet plenam adminiſtrationem in re in qua habet vſumfructum, videtur procurator in rem ſuam, l. j. in fi. ⁊ l. ſequẽ. j. de ope. no. nun. l. j. in fi. ⁊ l. ſe. ſ. vſufru. quemadmod. ca. ¶ Predicta intelligo, ſi ſit actum nomine ſuo, ⁊ domini: alias intelligo in dubio ꝙ nomine ſuo, l. ⁊ magis. j. de ſol. Ex predictis diſtingue, vtrum re diuiſa remaneat ius tertij in parte, que debitori obuenit, vel in toto. Aut ius erat perſonale, aut reale: ⁊ ſi reale, aut ille, cum quo eſt facta diuiſio, habebat plenam adminiſtrationem: aut non, vt dixi. ſ. ⁊ eſt no. materia.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Is qui fundum. Iſtum tex. alle. Bald. ⁊ Imo. no. in l. ſerui electione. §. fin. de lega. j. ⁊ vide plenius Bar. in l. qui Rome. §. fin. in x. q. de verb. obl.

LEX XXXII.

1 ☞ Verba adulatoria ad honoratum directa, non inducunt diſpoſitionem.

1 GEnerali †Verba adulatoria ad honoratum directa, non inducunt diſpoſitionem. De materia huius l. glo. tangit in l. peto. in prin. ſ. de le. ego pleniſſime expediui. j. de do. in l. ex hac ſcriptura. ⁊c.

§. Filios. Verba a teſtatore prolata, debent intelligi, vt aliquid operentur, ne alia diſpoſitio reddatur inutilis. hoc dicit.

1 ☞ Legatum generaliter non comprehendit merces, ⁊ venalia, ⁊ reſtringitur per ſpeciale.
2 Obligans bona ſua, non videtur obligare que habet venalia.
3 Exceptio licet firmet regulam in exceptuatis, non tamen dilatat, vt faciat ſub eam comprehendi, que de ſui natura non comprehenduntur.

1 §. Vxori. †Legatum generale, merces, ⁊ venalia comprehendit: ⁊ per conſequens per ſpeciale
2 reſtringitur. h. d. †No. ex iſto §. quod dixi in ſummario. [...] dicit Jac. de Are. qđ ille qui obligat omnia bona ſua, nõ [...] obligare que habet venalia, vt hic, cum ſi. Sed iſte §. non fa[...]
3 dicam: ⁊ facit l. cum tabernam. in prin. ſ. de pig. ¶ †Item licet ex-
a ceptio[a] firmet regulam[b] in non exceptuatis: non tamen ea[m dila-]
b tat, vt faciat ſub ea comprehendi, que de ſui natura non com[pre]henduntur, ita videtur hic: legauit enim vſumfructum om[nium que] ſunt in domo, excepto argento. Iſta exceptio non facit, vt le-
4 gatum comprehendat merces, ⁊ venalia. ¶ †Item no. ſi teſta-
c tor relinquit vxori, omnia que habet in domo, nõ venit[c] frumen-
d tum quod erat ibi cauſa vendendi, vt hic in ver. idem queſit. [...] in ſalinis, ⁊c. quod tene menti. Sed contra predicta opp. quando in legato apponitur ſignum vniuerſale, omne, tunc legatum non recipit reſtrictionem. l. pediculis. §. labeo. de aur. ⁊ argen. lega. ⁊ l. Julianus. in princi. ſ. de leg. iij. Sol. Fateor, ꝙ non recipit limitationem. niſi eam quam teſtator facit: vnde ſi teſtator ſimpliciter reliquiſſet vſumfructum omnium rerum ſuarũ: fateor, ꝙ omnia cederent, venalia ⁊ non venalia. vt dictis legibus. Sed hic, teſtator reliquit vſumfructum rerum ſuarum. ⁊ adiecit que domi erãt, que verba limitant primum legatum generale, l. ⁊ tamen. ſ. de le. iij. Reſpon. hic queritur de ſignificatione iſtius limitationis, que domi erant: ⁊ reſpondet, quod ea que ſunt venalia non videntur eſſe in domo. Iſta enim limitatio fuit indefinita, nec habuit ſignum vniuerſale: ſecus ſi haberet, vt ſi dixiſſet, que domi quoquo modo erant, quia tunc iſta limitatio non reſtringeret: ⁊ ſic patet quod iſte §. non facit ad ea, que dicit Jac. de Are. vt ſ. dixi.

ADDITIONES.

a ¶ Item licet excep. Vide ad hoc Pan. conſ. xx. in fi. in j. vol. [...] lxij. eod. ⁊ conſ. lxxxviij. in j. dub.

b ALEX. ¶ Firmet regulam. Vtrum exceptio firmet [regulam] iſtud intellige vt no. per Bartol. in l. nam quod liqui[de] quis. j. de pe. le. ⁊ vide Bar. in l. queſitum. j. de fun. inſtr. [...] xi in d. l. nam quod. §. fin. ⁊ vide Barto. in l. j. in fin. de r[...] ibi Ange. ⁊ Bart. in l. in his. ſ. de legi. per decto. in c. qui[...] dum. §. j. de procu. in vj. ⁊ vide bonum tex. in l. pe. de p[...] Ancha. in c. qui ad agendum.

c AND. BAR. ¶ Item no. Et vide quod not. Bal. in l. ex facto [...] rerum. ſ. de here. inſti. ⁊ quod no. in l. ſi Chorus. §. [...] gatus. ⁊ l. ſi mihi meuia. §. fi. de leg. iij. ⁊ in l. predia. j. de [...] quod limita, niſi ad aliud non poſſet referre legatum, qu[ia tunc] venit merces. gl. eſt ſin. in l. pediculis. §. item cum quereretur. de au. ⁊ ar. le. ⁊ vide quod no. Bal. in l. certi iuris. C. loc. ſecundo [limi]ta, vt hic per Barto. ¶ Remedium eſt ꝙ dicat ſiue ſint venalia ſiue non, vt voluit Bart. in l. nam quod. de penu lega.

d ALEX. ¶ Non venit. Si teſtator dicat, relinquo vxori oia bona que in domo habeo, an veniat frumentũ quod erat in domo cauſa vendendi, ⁊ vide quod no. Bart. in l. diuus. de bo. dam. ⁊ Bal. in rub. C. de ver. ſig. no. ꝙ pecunia non cederet vnquam in hoc legato, quia ſemper dicitur venalis, ⁊ parata alienationi, l. vxorem [...] legauerat. de leg. iij. vbi eſt tex. no. Bal. in l. fi. C. de comp. ⁊ no. [...] in l. certi. in vj. alias vij. q. C. loc. ſed bene venit in obligatione generali. l. cum tabernam. §. fi. de pig. ⁊ dum hic dicitur ꝙ in legato generali non veniunt venalia, niſi ad aliud referri non poſſint, vt gl. §. item cum quereretur. ⁊ Bal. in d. rub. de verbo. ſign. Bene [fa]cit. l. fundus qui locatus. ſ. de fund. inſtru. Item cõtra no. hic per Bar. videtur tex. in d. §. item cum quereretur. ⁊ Bald. in d. rub. iiij. q. in ver. ſignificat. Sed aduerte ꝙ Bart. hic ſancte loquitur nam aut dico, lego omne argentum. ⁊ non veniunt venalia [...] l. pediculis. Aut dico. lego oia bona. aut vſumfructũ omnium rerum, ⁊ comprehendentur venalia, vt l. quoties. §. fi. de vſufru. [...] mihi not. Imo. in l. fi. in prin. j. de don. inter vir. ⁊ vxo.

§. Lucius. Ad expenſas factas pro fructibus colligendis, fructuarius tenetur pro rata. h. d.

§. Dua[...]

Duas filias. [a]Finita cauſa finali legati, extin-guitur legatum: ſecus in cauſa im-
ſiua, niſi aliud conſtet de mente teſtatoꝛis. h. d. Opp. ſ. tit. j. l. li-
to. §. fi. ⁊ gl. opp. de §. filiũ. ea l. dicit gl. pꝛobabitur eo ipſo, ꝙ nõ
batur contrariũ. Iſta ſol. videtur cõtra mentẽ huius tex. Rñ.
o ad contrariũ, ꝙ ibi fuit nudus miniſter: hic vero fuit legata-
s, vt expꝛeſſe dicunt verba legati, ⁊c. ſed in cõtrario erat dubiũ
le in dubio pꝛeſumitur vt miniſter. Tamen in ſolutione hu-
contrarij multum dubito, pꝛecipue in ſolutione illius §. fina.

ADDITIO.

NDR. BAR. ¶ Duas. Habes hic tex. ꝙ pater inſtituit filiũ
pꝛopꝛietate. ⁊ vſumfructum legauit filie, ⁊ ſic priuat filiũ vſufr.
t aliter ab vſufructuario.

Heredis. Uſuſfructus ſurrogatus in locum annui legati, debet ſequi naturam ipſius. h. d. ſe-
dum Dy. opp. ꝙ imo ad heredẽ pertineat, l. defuncta. in prin.
e vſufr. ⁊ l. ſi vſufructuarius. ſ. quib. mod. vſuſfr. ami. Sol. Po-
intelligere de reliquis antecedentis tempoꝛis ante moꝛtem le-
tarij, tunc non eſt contra: ſed ſi intelligis de reliquis tempoꝛis
teriti poſt moꝛtem legatarij, tunc eſt contra. Quare dicit Dy.
c vſuſfructus erat ſurrogatus in locum legati annui certe quã-
tatis. Sicuti ergo ſi ibi deceſſerit in pꝛincipio anni, totum habe
ita hic in vſufructu totum habebit.

Uſumfructum. Cui relinquitur vſuſfructus partis bonoꝛuꝫ, poteſt heres
uere eſtimationẽ, vel rem, ⁊ onus tributoꝛum pertinet ad lega-
ium vſuſfructus. h. d. vſqꝫ ad fi. Opp. de l. nõ amplius. §. fin. ⁊ l.
ſ. de leg. j. Solu. hec ſecundum illam debet intelligi. ¶ (Que-
ſit ſtatutum tẽpoꝛe cariſtie, vt vnuſquiſqꝫ pꝛo poſſeſſionibus
as poſſidet, debeat pꝛeſtare certam quantitatem frumenti pꝛo
to pꝛetio ad quẽ pertinebit tale onus? Dic ꝙ ad vſufructua-
m. pꝛo hoc facit tex. iſte, ⁊ videtur tex. de vſuf. l. ſi vſuſfructus.)

LEX XXXIII.

☞ Legato generali habitationis, vel vſuſfructus non deroga-
per legatum pꝛopꝛietatis.
ꝛedia ſi pluribus relinquãtur, ⁊ poſtea vxoꝛi vſuſfructus om-
um bonoꝛum, omnes in vſufructu concurrunt.

Sempronium. Ego habeo iſtud pꝛincipiũ pꝛo no. Legato †generali habitationis, vſuſfructus non derogatur per legatum
opꝛietatis. [a]h. d. Iſtud pꝛincipiũ notabile eſt meo iudicio. Op.
tra gl. [b]generi per ſpeciem derogatur, l. vxoꝛem. §. codicillis. ⁊ §.
liciſſimo. ſ. de leg. iij. hic vero non derogatur, quare male. Solu.
i eſt genus, ⁊ ſpecies pꝛopꝛie, qꝛ vtrunqꝫ legatum pꝛopꝛietatis:
ic vero in vno erat legatum habitationis, in alio legatum fundi
mpliciter. Unde videntur quodammodo ſpecies differentes. Et
cundum hoc pꝛocedit gl. cũ dicit, qꝛ perinde erit, ac ſi habitatio,
domus eſſent ſpecialiter legate: qꝛ in legato habitationis cõcur
ent ambo, l. ſi alij. ſ. eo. quod tene menti, qꝛ †quotidie relinquun-
tur pꝛedia pluribus, ⁊ poſtea dicit teſtatoꝛ, vxoꝛi lego vſumfru-
ctum bonoꝛum: qꝛ in vſufructu omnes cõcurrẽt. quod tene mẽti.

ADDITIONES.

ALEX. ¶ Per legatum pꝛopꝛietatis. Uide Bald. in l. quoties.
in fine, C. familie ercilcun. ⁊ Bartol. in l. ſi quis ſeruum. §. fin.
de leg. ij. ⁊ vide ad Bart. hic aliquid per Pau. de Caſtr. in conſi.
cxxxviij. incip. in Chꝛiſti nomine amen. pꝛefati Fantutius Frãc.
um fuerit, ⁊c. ⁊ in conſ. ccij. incip. in Chꝛiſti nomine amen. viſo di-
to puncto obſcure, ⁊ male foꝛmato, ⁊c. adde quod conſi. Pau.
de ca. hic alleg. vnum. nume. cxxxiij. alias nume. xxiiij. Et vide A-
exan. in conſ. xlvj. col. j. in iij. vol.

AND. BAR. ¶ Oppo. extra glo. Et vide Bar. in l. ſi alijs. ſ. eod.
tit. Bal. in l. quoties. C. fami. erciſ.

§. Ex his verbis. (Si teſtatoꝛ legat quod vnius pꝛeſtabat debetur legatario id
quod ei iure familiaritatis pꝛeſtabat. Quero, quod poterat eſſe
dubium in lege noſtra? Reſpond. qꝛ liberti habitabant cum pa-
trono iure familiaritatis tanquam clientes, l. ij. ſ. de vſu. ⁊ habi. cũ
ſeq. Quomodo ergo debetur eis habitatio, cum teſtatoꝛ habita
tionẽ nõ pꝛeſtabat? Hanc dubitationem remouet Iuriſcon. vt il-
a habitatio, que pꝛeſtabatur tanquam clienti, ⁊ ſeruitoꝛi: tũc pꝛe-
tetur iure habitationis, ⁊ ſeruitutis.

§. Codicillis. Si heres grauatur aliquid pati, intel-teligitur grauatus vt patiatur eo mo
do quo patiebatur defunctus. hoc dicit.

LEX XXXIIII.

☞ Fideicommiſſum relictum poſt moꝛtem omnium, ab vltimo
decedente videtur eſſe relictum.
Uerbum accreſcat, inducit fideicomiſſum.
Relictum ſimpliciter poſt moꝛtem aliquoꝛum, intelligitur poſt
moꝛtem omnium.

4 Teſtatoꝛ ſi inſtituto filio dicat, ſi filius meus deceſſerit ſine libe-
ris vel eoꝛum liberi ſine liberis, an fideicommiſſum videtur da-
tum a liberis, an vero ab heredibus pꝛimo inſtitutis.
5 Emphyteuſis ſi eſt conceſſa duobus, ⁊ vnus moꝛiatur, an alij ac-
creſcat, vel ad eccleſiam redeat.
1 **Codicillis.** †Fideicommiſſum relictũ poſt moꝛtem omnium, ab vltimo de-
cedente videtur eſſe relictum. h. d. ⁊ eſt notab. caſus.
2 Not. quod dixi in ſummario. Secundo no. †ꝙ verbũ,
accreſcat, inducit fideicommiſſum: hoc dic, vt in l. Centurio. ſ.
3 de vulg. ⁊ pupil. ¶ †Tertio not. ꝙ quando relinquitur poſt moꝛ-
tem aliquoꝛum ſimpliciter, intelligitur poſt moꝛtem omniũ. quod
qualiter intelligatur dicam j. Item opp. de l. fi. §. ſi filium. ſ. de leg.
ij. ⁊ l. Lucius. §. Caio. j. ad Treb. vbi dicitur, ꝙ ex parte vnius de-
cedentis ſtatim fideicommiſſum inducitur. Reſpon. gl. ꝙ hic in-
ducitur ex vi repetitionis pꝛecedentis legati vbi fuit dictum, ꝙ
deueniat de vno in alium. Item eſt verbum, hoc amplius, quod
ceſſat in l. contraria. Sed iſta repetitio non poteſt intelligi repe-
tita: qꝛ in ſecundo caſu legata eſt habitatio, vnde non poteſt intel-
ligi, ꝙ vno decedente deueniat in alium pꝛopꝛietas. Item nõ po-
teſt intelligi, ꝙ ab vltimo decedente videatur relictum fideicom
miſſum pꝛopꝛietatis, cum eis, pꝛopꝛietas relicta non eſſet. Dico
ergo, ꝙ in legibus contrarijs illa verba, poſt moꝛtem eoꝛum, re-
ſpiciunt diuerſos effectus, qꝛ a quolibet eſt relictũ fideicõmiſſum,
pꝛo ſe: ideo non reſoluitur in ſingularitates: ſed hic reſpicit vnum
effectum qꝛ fideicommiſſum pꝛopꝛietatis, eſt relictum poſt moꝛ-
tem eoꝛum ab herede: ⁊ ſic vnum fideicommiſſum eſt, ſcilicet, ab
herede, nõ ab ipſis moꝛientibus. Uel ſolue aliter, ibi loquitur quã
do pꝛeceſſerat relictum pꝛopꝛietatis, quo caſu poſt emolumentũ
queſitum, non eſt locus iuri accreſcendi: merito vno decedente, in
eius perſona eſt locus fideicommiſſo: qꝛ aliter heres, vel legata-
rius non poteſt de hoc conqueri: qꝛ ſua non intereſt, ⁊ ſic non ſu-
pereſt perſona, que ex pꝛeſumpta voluntate defuncti ſubſtitutuꝫ
excludat. Hic vero loquitur in relicto habitationis, in quo inter
eos eſt locus iuri accreſcendi, ſicut in vſufructu. l. j. in fi. de vſufr.
accr. ideo requiritur moꝛs vtriuſqꝫ, qꝛ ſuperuiuentis intereſt: ſi-
cut quando teſtatoꝛ expꝛeſſe reſeruauit ius accreſcendi, vt in pꝛi-
mo caſu huius legis, ⁊ ſicut in ſubſtitutione vulgari, l. quãuis. C.
de impu. ⁊ alijs ſub. ⁊ determinaui pleniſſime in l. heredes mei. §.
4 cum ita. j. ad Tre. ¶ Itẽ hec lex videtur facere †contra me, in eo
quod dixi ſ. de leg. iij. l. ſed ⁊ ſi ſic, dicit teſtatoꝛ, ſi fili⁹ meus deceſ-
ſerit ſine liberis vel eius liberi ſine liberis, deueniat in Sempꝛo-
nium: an videatur fideicommiſſum datuꝫ a liberis: an vero ab he-
redibus pꝛimo inſtitutis? Et ibi determinaui, quod videtur reli-
ctum ab heredibus inſtitutis. Ad hanc legẽ reſpondeo, ⁊ dico, ꝙ
ibi fideicommiſſum aliter valere non poterat: vnde intelligitur eo
modo quo valere poteſt: hic vero poteſt valere fideicõmiſſum ſiue
ſit relictum a pꝛimo, ſiue a ſecundo. ¶ Itẽ contra legem noſtraꝫ
facit l. ſi ſeruus. la ij. §. qui Margaritam. ſ. de leg. j. vbi fideicõmiſ.
in dubio intelligitur datum ab heredibus. Sol. iſtud verum vbi te-
ſtatoꝛ legat rem legatam: quia tunc videtur a legatario, vt hic.
5 ¶ †Ultimo hec lex [a]inducitur per Dy. ad queſtionem ſi duobus
a eis conceſſa emphyteuſis, ⁊ vnus moꝛiatur: an accreſcat alij, vel
redeat ad eccleſiam? Dixi plene j. de verbo. oblig. l. ſi mihi, a Ti-
tio. ⁊ ibi per Dyn. ⁊ per Cy. C. quando non pe. par. l. j.

ADDITIO.

a ANDR. BAR. ¶ Ultimo hec l. Et vide Bald. latiſſime. in l. j. C.
quando non peten. par.
1 ☞ Decima hereditatis, qualiter intelligatur.

§. Qui Semproniam. Fideicõmiſſum relictum a curatoꝛe,
quem quis putabat legitime datum ab herede ſcripto debetur. h.
1 d. ¶ †Quero, quantum habebit Meuia, ⁊ quantum Sempꝛo-
nia ex iſta hereditate: ⁊ qualiter intelligitur verbum, decima. Ui-
dete, quedaꝫ ſunt nomina numeralia, vt due partes, tres partes,
quatuoꝛ partes, ⁊c. ⁊ tunc in dubio intelliguntur due partes de
xij. tres partes de xij. l. interdum. §. j. ſ. de here. inſt. ⁊ l. cum queſtio.
C. de leg. ⁊ Inſti. de here. inſti. §. hereditas. niſi aliter appareat de
voluntate diſponentium, vt ibi dixi, ⁊ pꝛobatur in l. qui non mili-
tabat. §. j. de hered. inſtituen. Quedam ſunt nomina quote, vt ſe-
cunda, tertia, quarta, ⁊ tunc debet intelligi decima, ſcilicet, totius
hereditatis, faciẽdo decem partes hereditatis, ⁊ tertia debet in-
telligi de tota hereditate, faciendo tres partes totius heredita-
tis, l. interdum. in fine. ſ. de heredi. inſtitu. ⁊ ita hic quilibet habe-
bit decimam totius hereditatis, faciendo decem partes totius
hereditatis. Et ex hoc apparet vtilitas fideicommiſſi, qꝛ quilibet
habet vſumfructum pꝛo virili, cũ non habeat, niſi decimam toti⁹
hereditatis. Et ex his verbis poſſunt decidi multe queſtio. Arbi-
ter dicit in ſententia ſic, adiudico Titio duas partes talis do-
mus: vtrũ intelligãtur due partes de trib⁹, an de xij. vel de centũ?

certe dico, quod intelligentur due partes de duodecim. per ea que ſ.dixi:tamen omnia pꝛedicta loquuntur in hereditate, ſed in aliis rebus bonum eſſet hoc habere expꝛeſſum,ſed gl.eſt.ĩ.de ſtip. ſer.l.pꝛoinde.in pꝛin. Facit ad pꝛedicta quedam parua gl. in verbo,duas,in l.poſt emancipationem.in pꝛin.ſ.de leg.iii.

LEX XXXV.

1 ☞Conditio,⁊ dies ſi apponũtur in legato,⁊ conditio extiterit, tamen dies expectanda eſt.
2 Dictio.tunc.denotat tempoꝛis extremitatem.

a
Vxoꝛi vſumfructum ville.[a]

1 Licet†extiterit conditio: tamen expectãda eſt dies que ſupereſt.h.d. ¶ Opp.de l.aliquando.ſ.ad Velleia.⁊ l.fundus.ſ.ſi vſuſfru.pet. Sol.ibi eſt tantum conditio:hic vero dies eſt,⁊ conditio. vnde debet expectari dies,l.in illa.ĩ.de verbo.oblig. Vel dic ꝙ
2 hoc†operatur dictio, tunc, que extremitatem tempoꝛis ſignificat.l.iiii.in fin.ĩ.de condi.⁊ demon. Item oppo.vt glo.⁊ ſol.ibi erat quedã cõditio neceſſaria quo ad acquiſitionẽ:ideo quocunqꝫ modo exiſtat.non intereſt. Plene dic,vt dixi in l. Gallus. §.⁊ quid ſi tantum.ſ.de lib.⁊ poſth. Sed hic fuit voluntaria,quia ſtatim potuit teſtatoꝛ legare pure. Item opp.de l.liberto.§.fi.ſ.ti.j. Sol.ibi ad finiendum cauſam finalem pubertatis,aduentus erat neceſſarius,ideo non intereſt quomodo exiſtat.

ADDITIO.

a ALEX. ¶ Vſumfructum ville. No.iſtam leg.coniuncta gloſſ.in ver. fundum. ꝙ ſi lego fundum videoꝛ legare villam ibi poſitam ſecundum Bal.in l.j.C.de leg.⁊ facit iſta lex ad queſt. diſputatam per Rich.malum.ꝙ ſi teſtatoꝛ reliquit vxoꝛi ſue villã toto tẽpoꝛe vite ſue.donec honeſte vixerit ſine viro,⁊ poſt vitã ſuã deueniat ad Titiũ ꝙ ſi poſtea dicta vxoꝛ tranſeat ad ſecũda vota, ⁊ ſic expirauit legatum.dicta villa remanet penes heredẽ, ⁊ expectatur dies moꝛtis anteq̃ deueniat in Titiũ, cõtrariũ determinat Ric. malũ.in dicta ſua diſp.incip.ꝙ in ſuo teſtamẽto ſic dixit.per l.ſi ita. quando di.le.ced.⁊ l.mulier.§.j.ad Treb.⁊ ita determinat ipſe,nõ obſt.hac.l.⁊ l.de quibus. §.quidam. el.ii.de condi. ⁊ demon. Item facit ad pulchrã q. Spe.hic poſitã in tit.de emptio. §.nũc aliqua. ver.cxlv,⁊ ibi Jo.and. ¶ Adde ad q. Rich. Bal.cõſ.cccc ii.lib.iiii.

LEX XXXVI.

1 ☞Jus qui habet in re,videtur in dubio legare rem reſpectu iuris quod habet,licet finiatur moꝛte.
2 Pꝛeſcriptio non pꝛocedit ſine poſſeſſione ciuili.
3 Traditio facta per vſufructuarium non pꝛiuat dominum poſſeſſione ciuili.
4 Vtile dominium acquiritur per pꝛeſcriptionem.
5 Vſuſfructus legatus ab habente vſumfructũ quid cõpꝛehendat.

1
Sticho.

†Qui habet ius in re,in dubio videtur legare rem reſpectu iuris quod habet:licet moꝛte finiatur.h.d.⁊ eſt aliquantulum pulchꝛa lex. Opp.
2 ⁊ videtur ꝙ iſti non potuerunt pꝛeſcribere,q2†ſine poſſeſſione ciuilis pꝛeſcriptio nõ pꝛocedit,l.j.§.per ſeruum.de acqui.poſ.⁊ plenius dixi in l.iii.§.ex cõtrario.eo.tit.⁊ eſt caſus in l.acquiritur.in fi. de acqui.re.do.⁊ per Dy.in c.ſine poſſeſſione.de reg.iur.lib.vj. Sꝫ heredes Stichi nõ potuerũt tradere poſſeſſionem ciuilẽ cum nõ habeãt,q2 vſumfructũ habent ſolũ naturaliter. Nã vſufructuariꝰ ſolum naturaliter poſſidet,l.naturaliter.ĩ.de acqui. poſſ.ergo,⁊c.
3 Pꝛeterea,†traditio facta per vſufru,non pꝛiuat dominum poſſeſſione ciuili,vt not.ĩ.de vi,⁊ vi arma.l.j.§.interdũ.⁊ l.j.§.pen.ſ.vſufru.quemadmodo.ca. Rñ.debes intelligere hunc text.q2 ciuilis poſſeſſio vacat,ita ꝙ appꝛehendentẽ naturalẽ ſequitur,l.clã poſ-
4 ſidere. §.fi.⁊ l.ſeq.ĩ.de acq.poſ.alias iſte tex.nõ ꝓcederet. ¶ †Quero,quid acquirit per pꝛeſcriptionẽ? Dicit gl. quaſi dominiũ. Simile no.in l.cum poſtulaſſem.§.j.de dãno infecto.⁊ l.ſi finita.§.fin autem.eo.tit.⁊ ſ.de fun.dot.l.j.C.ſi aduer.vſuca.l.j.in pꝛin. magne gl. Sed veritas eſt, quod acquiritur vtile dominiũ, vt not.in authẽ.niſi.C.de bo,ma.⁊ pꝛobatur in l.j.in fi.ĩ.de aqua plu.arcẽ. Dicitur hic in ſecũdo caſu.ꝙ legatarius nõ teneatur, ſi res euincere tur. Contra,q2 legatum cõiunctis perſonis debetur,etiã ſi ſit res
a aliena,l.cum alienam rem. C.de leg.dicit Ro.[a] ꝙ teſtatoꝛ errauit, credens poſt moꝛtem legatarii pꝛopꝛietatem ad vſufructuarium pertinere, ⁊ ſic alias legaturꝰ nõ eſſet:ſecus ſi legatarius nõ eſſet moꝛtuus,q2 tunc nõ eſſet aliqua cauſa pꝛopter quã crederet pꝛopꝛietatem ad ſe pertinere. ¶ Item opp.ꝙ etiam legatarius ille,ſi nunquam moꝛtuus fuiſſet,ſemper eſſet idem, q2 reſpectu illius iuris videretur legare.l.vxoꝛ.C.de leg.⁊ l.quod in rerũ.§.j.ſ.de leg.j.
b Rñd.quãqꝫ[b]†ille qui habet vſumfructũ,legat vſumfructum, ⁊ tũc
5 videtur indiſtincte legare reſpectu iuris quod habet,quod credit durare poſt moꝛtẽ ſuam,l.quod in rerum.§.j.ſ. alle. Quãqꝫ ille qui habet vſumfructum,legat ſimpliciter rem,tunc idem ⁊ ideo legatum non valet,non admiſſa diſtinctione,ſit cõiuncta perſona, vel non,vt d.l.vxoꝛ.C.de le. Quãqꝫ ille,qui habet vſumfructum, legat pꝛopꝛietatem expꝛeſſe,⁊ tunc eſt recurrendum, an ſit aliqua cauſa,pꝛopter quam debeat credere pꝛopꝛietatẽ ad ſe pertinere, non,ſecundum diſtinctionem huius legis.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Dicit Ro. Magna limitatio ad l.cum alienam gl. Bart.⁊ Imo.in l.ſi domus.§.j.de leg.j.⁊ vide infra.
b AND. BAR. ¶ Reſpõdeo quandoqꝫ. Et contra ſecundum membꝛum huius diſtinctionis,tenet Ant.in c. paſtoꝛalis.de dona. facit mentionem de Bart.hic. Jo. de Imo.ibi tenet contra non faciens mentionem de Bar.vide que ibi dixi.

LEX XXXVII.

1 ☞Vſuſfructus omnium bonoꝛum ſuoꝛum ſi ſit legatus, gitur de mobilibus ⁊ immobilibus.
2 Nomina debitoꝛum veniunt in legato omnium bonoꝛum.
3 Legitima debet in pꝛopꝛietate.⁊ vſufructu.⁊ hec lex corrig

a
Vxoꝛi[a] mee.

1 †Qui legat vſumfructum omnium bonoꝛum ſuoꝛum, intellig
2 mobilibus,⁊ immobilibus.h.d.†Not.hic caſum.
b do dico,lego bona mea,veniunt nomina debitoꝛum[b]. Nam citur,ꝙ debetur vſuſfructus calendarii, ꝙ continet nomina toꝛum,dixi in l.Quintus.§.argento.de auro ⁊ ar.leg. Item de l.omniũ.ſ.de vſufru. Sol.omnium debet habere vſumfr deducta tamen falcidia. Item oppo. C.de inoffi.teſta.auth.
3 uiſſima. Due ſunt ſolu.gl.†vltima eſt, ꝙ hec lex coꝛrigitur non debet habere legitimã ſuam in pꝛopꝛietate tantũ. ſed in
c pꝛietate cum vſufructu. Hanc opin.tenent cõmuniter doc nes, ⁊ no.in dicta authen.nouiſſima.⁊ d.l.omnium. ſ.de vſuf pꝛobatur expꝛeſſe in authentic.de trien.⁊ ſe.§.pꝛohibemus.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Vxoꝛi. Vide ad hanc legem Bal.in l.fi.C.de ind. AND. BAR. ¶ Et vide Bal.in l.j.ſ.de his qui ſunt ſui vel al iuris.⁊ vide Bar.in conſilio ſuo incip.filius Petri de Floren Bar.conſuluit ꝙ non veniant nomina debitoꝛum,⁊ ad iſtum Bar.reſpondet.⁊ in oꝛdine eſt l.vide ibi omnino, ⁊ in conſ. inci. Matheolus,vbi idem dicit.
b ALEX. ¶ Nomina debitoꝛũ. Contra iſtud facit id ꝙ no Bar.in l.diuoꝛtio.§.ſi vir.in fi.ſolu.matr.⁊ quod idẽ no.in l.nihil.§.quedã. de eden.⁊ ibi vide qd dixi.⁊ ad iſta adde quod no. Bar.in l.ſi quis ſeruum.§.fin.de leg.ii. Quid autem ſit calendarium.tex.habemus melioꝛem de iure in l. qui filium. de leg.iii. ¶ Adde an in legato omnium bonoꝛum veniant nomina debitoꝛum. Bal.conſ.
c ALEX. ¶ Tenent communiter. Heres debet habere legitimam in pꝛopꝛietate cum vſufructu,⁊ vide quod dixi in d.authen.nouiſſima.⁊ ꝙ hec lex coꝛrigatur tenet etiam Bar. in l.quoniam in pꝛioꝛibus.in pꝛin.C.de inof.teſta.⁊ Joã.in addi. Spec.in tit. circa vlti.col. Adde an legitima poſſit conſtitui in vſufru trum de Anchara.conſilio cxxvii.

LEX XXXVIII.

1 ☞Vſuſfructus quando dicatur legatus, vel tantum fructuum.
2 Vſuſfructus dicitur legatus,etiam ſi dicatur,relinquo ctus,qui percipientur,⁊ percipi poterunt ex tali fundo.
3 Fructus ſi fundi eſt legatus,poterit ſolui pecunia ſi fundus ſolitus locari ad pecuniam:⁊ quantitas.ſi ad quantitatem.
4 Fructus fundi ſi legatur.deducitur pars coloni.
5 Subſtitutio facta.ſi deceſſerit in pupillari etate,vel poſtea quandocunqꝫ,volo ꝙ bona mea vendantur per meos fideicommiſſarios,⁊ dentur pauperibus,talis ſubſtitutio erit directa.

a
Fundi Trebatiani.

[a]Hec eſt valde notabilis lex,⁊ ponit multos caſus, ⁊ ideo non ſummaui vltima queſtio poſita in fine , clauis eſt totius legis. Pꝛo declaratione huius legis, opp. ⁊ videtur ꝙ vſufructuarius poteſt habitare in fundo:vnde videtur obſtare de vſufr.l. ⁊ ſi quid.⁊ l.hactenus,cum multis ſimilibus. Solu. Ibi loquitur in legato vſuſfructus.hic vero non fuit legatus vſuſfructus. quero circa hoc,ex quo colligitur quod hic non fuit legatus vſuſfructus? Reſpondeo,non intelligatis,ꝙ hoc ſit pꝛopter verbum
b reditus,[b]hic poſitum.q2 idem eſt legare reditũ,⁊ legare fru
* ſed eſt ideo. q2 dixit,dari volo:ſic innuit, ꝙ voluit eum capere de manu heredis, ſed vſufructuarius capit iure ſuo:ergo,⁊c. eſt quod facit differentiam,ſcilicet iſtud verbum,dari volo. ſitum. Contra hoc opp.de l.cum ita.ĩ.eo.⁊ l.ſi quis ita.ſ.de v
1 Ego†Dicam latius ⁊ alibi dixi latiſſime. Quandoqꝫ verba
c toꝛis ſunt lata ⁊ aperta q2 ſermonẽ ſuũ dirigit ad legatarium manu ſua perciperet. Quandoqꝫ dirigit ad heredem,quod de manu heredis:⁊ iſti ſunt caſus indubitabiles, q2 in pꝛimo legatus vſuſfructus hoc eſt illius iuris:in ſecundo non eſt legatus vſuſfructus.ſed videtur legata illa quantitas que ex illo fundo digetur, vt hic, ⁊ l. patrimonii mei.ſ.eod.⁊ d.l.ſi quis ita.ſ.

od ibi no. Quandoqꝫ illa verba ſunt ambigua, quia ad nemi- dirigũtur, vt dicendo, lego fructum fundi. Hic aduerte tres us: quandoqꝫ legat fructus fundi ſimpliciter: quandoqꝫ legat tam partem fructuum: quandoqꝫ certam quantitatem, puta em corbes. Primo caſu videtur in dubio legatum ius vſuſfru s, ꝛ ſic verba videntur directa ad legatarium, l. cum ita. ĩ. eo. ꝛ quis ita. ſ. de vſufru. Secundo caſu, ius vſuſfructus non vide- relictum. l. defuncta. §. fin. ſ. de vſufr. ꝛ omnes iſti caſus not. in ſi quis. ita. Tertio caſu idem, q ius vſuſfr. non videtur relictũ. debitoꝛ. §. veriſimile. ſ. de contrahen. empt. ꝛ l. inter ſtipulãtem cram. ĩ. de verb. ob. cum ſimili. Iſta ſunt neceſſaria ad multa, menti tenenda. Et de his latiſſime dixi in l. cotem. §. qui ma- os. ĩ. de publica. ¶ † Iuxta predicta quero, quid ſi teſtatoꝛ di t ſic, relinquo Titio fructus, qui percipientur, ꝛ percipi pote t ex tali fundo, an videtur relinquere ius vſuſfructus? Vide- quod nõ, quia illa verba magis videntur referri ad ipſum coꝛ s fructuum quam ad vſumfructum: quod apparet ex eo ꝙ di- qui percipientur, ergo, ꝛc. Et hoc eſt ſecũdum pꝛopꝛiam ſigni- ationem verboꝛum, ſed ſecundum mentem teſtatoꝛis puto ius ſfructus relictum, l. cogi. §. j. ĩ. ad Treb. vbi idem eſt relinquere reditatem, ꝛ ipſum ius, quod ex hereditate percipitur: ꝛ ſic ideꝫ it relinquere vſumfructum ꝛ id quod ex vſufructu percipitur. † Quero ſi alicui eſt relictus fructus fundi, ita ꝙ non eſt con- utus vſuſfructus, an poſſit ſolui eſtimatio fructuum pꝛo ipſis ctibus? Hic videtur tex. ꝙ ſic, vt hic ibi, quantitatem, ꝛc. ꝛ hoc tit gl. que dicit, ꝙ aliud pꝛo alio ſoluitur: tamen intelligo aliter, od ſi fundus conſueuerat locari ad quantitatem fructuum, tũc quantitas eſt in petitione, ꝛ ſolutione, quoniam illud eſt redi- fundi, ſicut diximus in l. vinum. ſ. ſi certum peta. Si vero con uerat locari ad pecuniam, tunc pecunia eſt in petitione, ꝛ ſolu ne, vt hic: ꝛ ita non eſt verum ꝙ aliud pꝛo alio ſoluatur, nec ſol ur pecunia pꝛo fructibus, niſi poſt conſumptionem deuenia- ad eſtimationem, vt dixi in l. eum qui tacitum. ĩ. de his quibus ndig. ¶ Quero[b] quando † relinquitur fructus fundi, an intelli tur omnes, vel deducta poꝛtione coloni? ꝛ hic eſt tex. ꝙ dedu- poꝛtione coloni. ¶ † Vltimo iſta lex facit ad q. dicit teſtatoꝛ, ſi us meus deceſſerit in pupillari etate, vel poſtea quandocunqꝫ, lo ꝙ bona mea vendantur per meos fideicommiſſarios, ꝛ den- pauperibus: an illa verba[c] faciãt directam ſubſtitutionem, an eicommiſſariam? Hic videtur tex. cum gl. ꝛ cum eo quod no. ſ. vſufr. l. ſi quis ita, ꝙ faciant fideicommiſſariam. Sed ego con- lui contrarium quatuoꝛ vicibus, q longa eſt differentia, vtrum rit teſtatoꝛ, vendantur, ꝛ dentur pauperibus ſimpliciter, quia t fideicommiſſaria, aut dixit, vendantur, ꝛ dentur pauperibus er fideicommiſſarios meos: ꝛ tunc eſt directa ſubſtitutio, q ibi deicommiſſarij ſuſtinent vicem heredum, ꝛ a ſeipſis accipere de ent bona fideicommiſſarij, ꝛ dare pauperibus, non autem acci- ere de manu alterius. Dicam latius in l. Centurio. de vulgari ꝛ upillari.

ADDITIONES.

ALEX. ¶ Fundi Trebatiani. Iſte tex. allegatur pꝛo ſing. ꝛ vni- co in iure per Bald. in l. vnica. §. libertatibus, de cadu. tollen. ꝙ ſi eſtatoꝛ legauit mihi fructus fundi, ꝙ heres tenetur facere, ꝛ cu- are ꝙ iſte fundus colatur, ꝛ ſeminetur, ꝛ conſtruatur.

LEX. ¶ Verbum reditus. Hoc eſt falſum, vt dixi poſt Bar. in quedam. §. nihil. de edendo.

LAVD. DE SEISS. ¶ Legare fructum. Imo plus impoꝛ- at reditus quam fructus, vt pꝛobat text. iuncta gloſſ. in l. Paulus, §. j. ſ. de vſur. ꝛ no. gloſſ. in c. generaliter. in gl. pe. de elec. l. vj. ꝛ in cle. j. in gl. pe. de reb. eccle. non alien. que ſe refert ad aliam gl. ꝛ ponit Alex. in l. diuoꝛtio. §. ſi vir. ſ. ſol. mat.

ALEX. ¶ Quandoqꝫ verba. Sed an iſto caſu quando legan- ur fructus, vel reditus fundi liberetur heres dando fundum ex quo legatarius poſſit colligere fructus, vide ſing. Bald. per illum ex. in l. ſi quis argentum. ver. ſi vero. C. de. do. ꝛ in l. vnica. §. liberta ibus. ſuper ver. excepto, C. de cadu. tollen. vbi dicit iſtum text. eſſe ing. ꝛ ibi etiam tangit an, ꝛ quando legantur fructus fundi, poſ- t heres pꝛopꝛia authoꝛitate colere fundum.

LEX. ¶ Quero quando. An qui relinquit fructus fundi, vi- eatur relinquere deducta poꝛtione coloni, adde Bar. latius in l. uctus. ſo. matr. ꝛ Bald. in l. coheredibus. C. fami. erciſcun. ꝛ bal. docto. in d. l. nihil. §. fin. de leg. j.

LEX ¶ An illa verba. Si dixi volo ꝙ bona mea vendantur er fideicõmiſſarios, ꝛ dentur pauperibus, an ſit fideicõmiſſaria bſtitutio, vel directa: cõtrariũ videtur ipſe dicere in qõne ſua in p. filiũ ſuũ adultum, idẽ cõſuluit Bal. in l. pꝛecibus. C. de impu. ꝛ mo. in q. facti. adde que poſui in l. Centurio. ſ. de vul. ꝛ pup

O. FR. RV. ¶ Adde ꝙ conſi. Bar. ſunt nu. iiij. ꝛ clxxxij. incip. Ti ius. ꝛ lvj. inci. in nomine, ꝛ cxliiij. incip. fuit, ꝛ de iſta contrarieta- e Bart. vide Alex. plene, in d. l. Centurio. ꝛ vide Raph. Cu. conſ. cxxx, incip. magiſter Ioan. ꝛ Ang. de Are. in tracta. de teſta. in gl. ꝛ ſi omnes eius filij maſculi.

LEX XXXIX.

1 ☞ Fundo ſimpliciter legato pꝛopꝛietas intelligitur legata.
2 Pꝛopꝛietas intelligitur, ꝙ reuertatur ad heredem poſt moꝛtem vſufructuarij, ſi dicatur, ꝙ reuertatur ad heredem.

Filios heredes. Pꝛopꝛietas reuertenda, moꝛtuo legatario, ad he-
1 redem, tanquam ipſi relicta ſit declaratur. h. d. † No. quod quando lego fundum ſimpliciter nec expꝛimo, quoad pꝛopꝛieta- tem, vel vſumfructum, ꝙ videtur legata pꝛopꝛietas. Idem, ſi pꝛo mittis fundum ſimpliciter. ita dixi in l. ſi fundum certa die. ĩ. de
2 verb. obl. Secundo no. † ꝙ quando dico, volo ꝙ pꝛopꝛietas reuer tatur ad heredes, in dubio intelligitur poſt moꝛtem legatarij. Vi- de gloſſ. que incipit, poſt moꝛtem. Si enim intelligeretur inconti- nenti, nullum commodum haberet.

LEX XL.

Talicum illo. De hoc plene in l. Titie textoꝛes. §. j. ſ. de leg. j.

LEX XLI.

1 ☞ Fructus fundi ſi emuntur, quid videatur emptum.

Cum ita Legatum annuum pꝛopꝛia manu per- cipi debet, ad inſtar vſuſfructus, ſi ver- ba congruunt. h. d. De hoc dixi plene, ſ. eo. l. fundi. ꝛ ple-
1 niſſime in l. cotem. in §. qui maximos. ĩ. de publica. Et aduerte, † ſi aliquis emit fructus fundi, quid videtur emere? Si enim emit ipſum coꝛpus fructuum, fructibus non natis, non valet emptio, l. nec emptio. ſ. de contrahen. empt. Aut emit ius ipſoꝛum fru- ctuum, ꝛ tunc ſtatim valeret emptio ipſo iure, ꝛ ideo eſt recurren- dum ad diſtinctionem, quam dixi ſ. eodem. l. fundi.

LEX XLII.

In fructu. Fructuario ꝛ colono ad ſui commo dum licet percipere fructus, etiam immaturos. Quero, nunquid oliua dicatur fructus indu ſtrialis, vel naturalis? nam poſſeſſoꝛ bonefidei fructus induſtria- les ſuos facit, naturales reſtituit domino. Et videtur ꝙ ſit fru- ctus naturalis, l. fructus. ſ. de vſur. Pꝛeterea tex. ĩ d. l. fruct⁹. dicit ꝙ ſunt naturalia bona. Sed dico contrarium, ꝙ ſit induſtrialis fructus, l. antepe. ſ. de rei. vendi. Quid de lacte, lana, ꝛ caſeo? gl. eſt Inſti. de re. di. §. ſi quis a non domino.

LEX XLIII.

1 ☞ Vſuſfructus ſi legatur certarum rerum, tunc onus eris alie- ni non reſpicit legatarium.
2 Vſufructuarius, cui relictus eſt vſuſfructus quote partis heredi tatis, tenetur ad onera hereditaria pꝛo rata, ꝛ vſufructu finito, quod ſoluit, deducit de hereditate.
3 Onus eris alieni non ſequitur legatarium vſuſfructus partis bo noꝛum.
Item nec legatarium vſuſfructus partis rerum certarum.
4 Legatum vſuſfructus tertie partis bonoꝛum mobilium ꝛ immo- bilium, non continet iura ꝛ actiones.
5 Vſufructuarius omnium bonoꝛum tenetur ad onus eris alieni.
6 Onus legatoꝛum non ſequitur vſufructuarium bonoꝛum.

Multum intereſt. Hec eſt multum magi- ſtralis lex, ꝛ hꝫ duas le- ctu. vna dicit, multum intereſt: alia, nihil intereſt, ꝛ que li- bet iſtarum lec. diuiditur in duas, quas vide in glo. ꝛ ſecunda lect. eſt no. Item vltima lec. eſt valde ſingularis, ꝛ neſcio alibi. Sum-
1 mando iſtas lecturas, debes colligere tria verba. † Quandoque legatur vſuſfructus rerũ certarum, ꝛ tunc ſine dubio onus eris alieni non reſpicit legatarium, quia non ſequitur fundum, l. j. §. ſi
2 heres. ĩ. ad Tre. ꝛ hac l. in fin. † Quãdoqꝫ legatur vſuſfructus quo te partis bonoꝛum, ꝛ tunc aduerte, aut ſub appellatione heredita tis, ꝛ ille tenetur ad pꝛeſtanda onera pꝛo rata, vt hic, ſecundum vnã lec. ꝛ l. ſi quis ſeruum. §. fi. cum l. ſeq. ſ. de leg. ij. Tamen, vt pu to, cum vſuſfructus finietur, illud quod eſt ſolutum, de heredita- te deducetur, pꝛout dicimus in bone fidei poſſeſſoꝛe hereditatis,
3 in l. quod ſi poſſeſſoꝛ. cum ſi. ſ. de peti. her. † Aut legatur ſub nomi
a ne bonoꝛum, ꝛ tunc onus eris alieni non ſequitur legatarium, [a] vt hic, ꝛ ſ. eo. tit. generali. §. fi. quia bona intelliguntur, ere alieno de- ducto. Aut relinquitur ſub appellatione rerum, ꝛ tunc idẽ quod dixi, ſcꝫ, quando ſub appellatione bonoꝛum: hic eſt caſus ſingula
4 ris, ꝛ hanc l. allego no. in l. non amplius. §. fi. ſ. de le. j. ¶ † Quero, quid ſi legatur tertia pars bonoꝛum mobiliũ ꝛ immobiliũ? Reſp. videtur legatus vſuſfructus tertie partis certarum rerum: q iu- ra ꝛ actiones non continentur, cum ſit certa ſpecies, l. mouentiũ.
5 de verb. ſig. ꝛ ibi dixi. ¶ † Quero, quid ſi alicui legatur vſuſfruct⁹ omnium bonoꝛum, vel rerum, non dico certe partis: vtrum onus eris alieni ſpectet ad vſufructuarium? Credo ꝙ ſic. Pꝛimo vos vidiſtis hic ꝙ eadem diſtinctio adhibetur, quando legatur vſuſfr.